

บทที่ 5

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

การที่จะให้การเกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นเพื่อผลในการลดการใช้สารเคมีในภาคการเกษตรที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงสุขภาพของผู้บริโภคและเกษตรกร โดยการใช้กลไกของกฎหมายที่มีมาตรการส่งเสริมจูงใจให้เกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 นั้นหากจะให้มีการบังคับใช้กฎหมายแล้วก็ต้องใช้วิธีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้องและเพื่อให้ประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีสภาพการบังคับใช้ที่กลุ่มเกษตรกรสามารถปฏิบัติได้รวมทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับประเด็นกฎหมายเหล่านั้น ดังนั้นการวิจัยจึงได้นำเอากระบวนการมีส่วนร่วมออกแบบ- ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co- Design) ตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 มาใช้เพื่อให้ได้คำตอบจากประชากรที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Stakeholders) ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบประเด็นกฎหมายโดยประชากรผู้มีส่วนได้เสียตามที่กำหนดไว้ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกฎหมายและมาตรการที่จะนำไปสู่การบังคับใช้ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ โดยมีรายละเอียดของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co – Design)

การมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Stakeholders) กับกรทำการเกษตรอินทรีย์ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบคำตอบในประเด็นที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่จะบังคับใช้ให้ส่งเสริมกรทำการเกษตรอินทรีย์ได้เพิ่มมากขึ้นเพื่อลดการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

การดำเนินการ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการจัดทำ Co-Design ประกอบด้วย

1) การกำหนดประชากรร่วมออกแบบ เป็นกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นประชากรกลุ่ม Co-Design รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน แยกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

ภาพประกอบที่ 5.1 การจัดทำ Co- Design

ภาพประกอบที่ 5.2 การอภิปรายและการนำเสนอตามประเด็น Co-Design ของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกรทั่วไป จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มนักวิชาการเกษตร จำนวน 4 คน

ประชากรทั้ง 4 กลุ่ม แยกออกเป็นประชากรกลุ่มเฉพาะ กับ ประชากรกลุ่มผสม

ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรที่มีประสบการณ์หรือมีหน้าที่เฉพาะในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่อยู่อาศัย มีทั้งหมด 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

กลุ่มที่ 4 กลุ่มนักวิชาการเกษตร

ประชากรกลุ่มผสม คือ ประชากรที่มาจากกลุ่มเฉพาะ แยกมากลุ่มละ 1 คน เพื่อผสมรวมเป็น 4 คน ต่อ 1 กลุ่ม ดังนั้นแต่ละกลุ่มผสม จึงประกอบด้วย เกษตรกรทั่วไป เกษตรกรอินทรีย์ นักวิชาการและ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

การจัดให้มีประชากรในกลุ่มเฉพาะที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ และการปฏิบัติงานในระดับ เดียวกัน ได้มีการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันนัก ส่วนกลุ่มผสม มีตำแหน่ง ประสบการณ์ และการปฏิบัติงานที่แตกต่างและหลากหลายเมื่อได้ร่วมอภิปรายกันอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละคน ทั้งนี้ก็ต้องมีข้อสรุปของกลุ่มผสมแต่ละกลุ่ม

2) การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

โดยเหตุที่กำหนดประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม สถานที่จึงต้องแยกเป็น 4 โต๊ะห่างจากกัน เพื่อไม่ให้เกิดการร่วมแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มรบกวนกัน แต่อยู่ในห้องเดียวกัน จึงจำเป็นที่จะเป็นห้องขนาดใหญ่ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้ห้องประชุมใหญ่คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร และประชากรกลุ่มทำ Co- Design มีความสะดวกในการเดินทาง

3) การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำ Co-Design

ผู้วิจัยจัดเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่และเครื่องเขียนสำหรับเขียนคำตอบจากมติของแต่ละกลุ่ม พร้อมแท่นที่ตั้งเพื่อใช้ในการจดประเด็นคำตอบของแต่ละกลุ่มเพื่อการนำเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มรวม

4) การจัดเตรียมเลขานุการกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกมติของที่ประชุมกลุ่ม

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงเช้าเป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มเฉพาะ การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการดำเนินการ ดังนี้

- กลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มเลือกผู้แทนกลุ่มที่จะทำหน้าที่รายงานผลจากข้อตกลงของกลุ่มต่อกลุ่มอื่น ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมทำ Co-Design

- ผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการจัดทำ Co-Design ประเด็นในการอภิปรายของประชากร Co-Design ที่เป็นประเด็นจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 เพื่อเป็นแนวทางการ อภิปราย แต่ไม่จำกัดว่าในการอภิปรายจะต้องยึดตามประเด็นเหล่านั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะสามารถที่จะนำประเด็นอื่น ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมมาอภิปรายได้

คำตอบที่ได้มาจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้วถือว่า เป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งจะเป็นข้อมูลที่การวิจัยได้ นำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป

ช่วงบ่าย เป็นการจัดทำ Co-Design กลุ่มผสม การวิจัยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง มีการ ดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ

1.3 ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายต้นแบบเพื่อส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้คำตอบของการบังคับใช้กฎหมายส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ เป็นประเด็นมาตรการที่ใช้กฎหมายเป็นกลไกในการบังคับ เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมได้ร่วมกันอภิปราย ซึ่งอาจจะยึดหรือไม่ยึด ตามประเด็นเหล่านี้ก็ได้หรืออาจมีการเพิ่มเติมบางประเด็นก็ได้

ประเด็น Co-Design ที่เป็นแนวทาง มี 6 ประเด็น คือ

1) องค์กรกำกับดูแล

- (1) คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และขอบเขตอำนาจหน้าที่
- (2) คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด และขอบเขตอำนาจหน้าที่
- (3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และขอบเขตอำนาจหน้าที่

2) การบริหารจัดการ

- (1) องค์กรดำเนินการ
- (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการตรวจสอบคุณสมบัติ
- (3) ประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

3) มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ สิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

4) การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์

5) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

(1) กฎกติกากลุ่มเกษตรกร

(2) การเฝ้าระวัง

(3) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

1.4 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และมาตรการที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นเพื่อผลคือการลดการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร โดยได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

1) ประเด็นองค์การบริหารจัดการและกำกับดูแล

คำตอบที่ได้มีดังต่อไปนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นให้มีคณะกรรมการในการการบริหารจัดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์โดยแบ่งเป็น 3 ระดับได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด และคณะอนุกรรมการ โดยคณะกรรมการแต่ละชุดจะมีอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกันเพื่อจะได้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติภายใต้อำนาจของกฎหมายตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าให้มีคณะกรรมการเพื่อบริหารจัดการต้องเริ่มจากส่วนกลางที่เป็นระดับชาติที่จะเป็นคนมอบหมายให้คณะกรรมการระดับถัดมาดำเนินการรวมไปถึงคณะกรรมการที่เป็นระดับปฏิบัติการให้สอดคล้องกับพื้นที่โดยให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจะได้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีคณะกรรมการที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในระดับชาติ และมอบหมายให้คณะทำงานระดับจังหวัดในการดำเนินการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในลำดับถัดมา และคณะกรรมการระดับจังหวัดมอบหมายให้คณะอนุกรรมการเป็นระดับปฏิบัติงาน

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นให้มึคณะกรรมการในการบริหารจัดการให้การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากคณะกรรมการระดับชาติที่เป็นชุดที่กำหนดนโยบายและแผนงานในภาพรวม และให้คณะกรรมการระดับจังหวัดดำเนินการตามนโยบายอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจะมีการกำหนดคณะกรรมการในระดับปฏิบัติการอีกชุดหนึ่งซึ่งจะเป็นในรูปแบบของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามความเหมาะสม

สรุป กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยให้มึคณะกรรมการในการบริหารจัดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

(1.1) ประเด็นคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าควรมึคณะกรรมการเพื่อบริหารจัดการการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ โดยเสนอว่าควรเพิ่มกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาเป็นคณะกรรมการด้วย เพื่อจะได้มีการนำนวัตกรรมและเครื่องมือมาใช้ในชุมชน และเพิ่มกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อจะส่งเสริมในด้านการผลิต ประเมินมาตรฐาน จัดทำมาตรฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะการเกษตรอินทรีย์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

ส่วนประเด็นในด้านอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าทางผู้วิจัยจัดทำครอบคลุมแล้ว

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้มิเห็นว่าให้มึคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ โดยเสนอให้เพิ่มเติม สภาเกษตรกร ผู้แทนเกษตรกรทั้งเกษตรอินทรีย์และเกษตรกรเคมี ซึ่งเป็นการเพิ่มตัวแทนภาคประชาชน ให้ผู้แทนภาคเกษตรกรเคมีได้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อเปลี่ยนวิถีเป็นเกษตรอินทรีย์ และควรเพิ่มปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อช่วยในการพัฒนาผลผลิต

ในประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ ประชากรกลุ่มเห็นควรเน้นในเรื่องของการแปรรูปที่ยังน้อยอยู่ และการคุ้มครองของสวัสดิภาพของเกษตรกรที่ยังถูกละเมิดอยู่

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีคณะกรรมการระดับชาติในการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และเสนอว่าควรเพิ่มปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเนื่องจากมีการบุกรุกทำลายป่าในการทำที่ดินเพาะปลูก เพิ่มปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

เนื่องจากการผลิตเกษตรอินทรีย์มีการแปรรูป การขอมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น มาตรฐานการสีข้าว อินทรีย์โดยเฉพาะข้าวเปลือก และเพิ่มปลั๊กกระทรวงมหาดไทยเพราะเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นที่ดินมี เอกสารสิทธิ์มีจะนั้นจะเกิดการบุกรุกทำลายป่า รวมถึงเพิ่มองค์การคลังสินค้า (อคส.)

ในส่วนประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับชาติ มีคำตอบที่สอดคล้อง กับผู้วิจัย และประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าควรเพิ่มหน้าที่ในการกำหนดราคามาตรฐาน เพราะเกษตร อินทรีย์ราคาขายภายในประเทศกับภายนอกประเทศราคาขายภายในประเทศกับภายนอกประเทศ ราคาต่างกันเพื่อให้ราคาสินค้าจูงใจเกษตรกร

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ และมีการเสนอว่า ควรเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะเกษตรอินทรีย์ครอบคลุมถึง สิ่งแวดล้อม ถ้ามีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ก็ควรเพิ่มกระทรวงอุตสาหกรรม เพิ่มสำนักงานมาตรฐาน สินค้าเกษตรแห่งประเทศไทย ปรธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) อธิบดี กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร ประธานหอการค้าแห่งประเทศไทย

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มก็เห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยนำเสนอ โดยเสนอให้เพิ่มหน้าที่ในการรับรองเพิกถอนด้วย

สรุปประเด็นคณะกรรมการระดับจังหวัด กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัยใน คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติโดยมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติม โดยกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ให้เพิ่มเติมกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาเป็นคณะกรรมการด้วย เพื่อจะได้มีการนำ นวัตกรรมและเครื่องมือมาใช้ในชุมชน และเพิ่มกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อจะส่งเสริมในด้านการผลิต ประเมินมาตรฐาน จัดทำมาตรฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เพราะการเกษตรอินทรีย์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป เสนอให้เพิ่มให้เพิ่มเติม สภาเกษตรกร ผู้แทนเกษตรกรทั้งเกษตร อินทรีย์และเกษตรเคมี ซึ่งเป็นการเพิ่มตัวแทนภาคประชาชน ให้ผู้แทนภาคเกษตรเคมีได้เห็นถึง ผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อเปลี่ยนวิถีเป็นเกษตรอินทรีย์ และควรเพิ่มปลั๊กกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อช่วยในการพัฒนาผลผลิต

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเพิ่มเติมเพิ่มปลั๊กกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีการบุกรุกทำลายป่าในการทำที่ดินเพาะปลูก เพิ่มปลั๊กกระทรวงอุตสาหกรรมเนื่องจาก การผลิตเกษตรอินทรีย์มีการแปรรูป การขอมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น มาตรฐานการสีข้าว อินทรีย์ โดยเฉพาะข้าวเปลือก และเพิ่มปลั๊กกระทรวงมหาดไทยเพราะเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นที่ดินมีเอกสาร สิทธิ์มีจะนั้นจะเกิดการบุกรุกทำลายป่า รวมถึงเพิ่มองค์การคลังสินค้า (อคส.)

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยเสนอแนะเพิ่มเติมว่าให้ลื้อมาจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพิ่มเทศบาลจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นหน่วยงานส่วนกลาง เช่น กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตรซึ่งมีศูนย์พัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพืชทั่วไป เป็นต้น ที่ดินจังหวัด สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (สปก.) สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ในการจัดแผนผังชลประทาน คลองส่งน้ำให้ทั่วถึง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพราะถ้าหากมีการใช้สารเคมีจนปนเปื้อนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคและตัวเกษตรกรเอง สำนักงานอัยการจังหวัดเพื่อพิจารณาเรื่องการละเมิดฟ้องร้องคดี สถาบันการศึกษา เพราะการตรวจมาตรฐานต้องใช้ห้องแลปและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งหน่วยงานราชการมีไม่เพียงพอเวลาตรวจประเมินค่าระดับน้ำและดิน และกรมการประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนครทราบเผยแพร่ข้อมูลตามชุมชน

ในส่วนประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับจังหวัด มีคำตอบที่สอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ แต่มีการเสนอว่าควรตัดนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และนายกบริหารส่วนตำบลออกเพราะไม่ควรมีส่วนร่วมได้เสียที่ใช้อำนาจทางการเมือง และควรเพิ่มผู้อำนวยการศูนย์บริหารและจัดการศัตรูพืช ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด และพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นคณะกรรมการ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าวเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เกษตรจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มก็เห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยนำเสนอ แต่เสนอว่าอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ของกรมการระดับชาติแล้วควรตัดออกให้เน้นการกำหนดแผนส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ และควรตัดอำนาจหน้าที่ในการกำหนดประเภทเกษตรที่เหมาะสมกับภูมิศาสตร์ เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการกำกับติดตามผลการผลิตเกษตรอินทรีย์ การรับเรื่องร้องทุกข์และข้อพิพาทต่าง ๆ ขึ้นทะเบียนและนำเสนอข้อมูลเพื่อรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ

สรุปประเด็นคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด ประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยกับคณะกรรมการที่ผู้วิจัยจัดทำ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เสนอแนะว่าตัดนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกเพราะจะมีปัญหาการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อผลประโยชน์ต่อกลุ่มที่ตนมีผลประโยชน์เท่านั้นจึง และให้ผู้ที่เข้ามาไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอให้เพิ่มเติมนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปราชญ์ชาวบ้าน ทั้งเกษตรกรอินทรีย์และเคมี ผู้แทนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อุตสาหกรรมจังหวัดเพื่อดูแลด้านการรับรองมาตรฐาน และสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอและตำบล

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอให้เพิ่มเทศบาลจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี กรรมการข้าว กรมวิชาการเกษตรซึ่งมีศูนย์พัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของพืชทั่วไป เป็นต้น ที่ดินจังหวัด สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (สปก.) สำนักงานจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ในการจัดแผนผังชลประทาน คลองส่งน้ำให้ทั่วถึง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพราะถ้าหากมีการใช้สารเคมีจนปนเปื้อนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค และตัวเกษตรกรเอง สำนักงานอัยการจังหวัดเพื่อพิจารณาเรื่องการละเมิดฟ้องร้องคดี สถาบันการศึกษา เพราะการตรวจมาตรฐานต้องใช้ห้องแลปและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งหน่วยงานราชการมีไม่เพียงพอเวลาตรวจประเมินค่าระดับน้ำและดิน และกรมการประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนครทางเผยแพร่ข้อมูลตามชุมชน

กลุ่มนักวิชาการเสนอควรตัดนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกบริหารส่วนตำบลออกเพราะไม่ควรมีส่วนได้เสียที่ใช้อำนาจทางการเมือง และควรเพิ่มผู้อำนวยการศูนย์บริหารและจัดการศัตรูพืช ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด และพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นคณะกรรมการ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าวเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เกษตรกรจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ

สรุปประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด ประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่ผู้วิจัยได้จัดทำมาโดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เสนอแนะเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ในการกำหนดวางแผนงบประมาณในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอแนะให้เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ พัฒนาคุณภาพเกษตรกรและเกษตรกรอินทรีย์ และรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จังหวัด

กลุ่มนักวิชาการเสนอแนะว่าอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ของ กรรมการระดับชาติแล้วควรตัดออก ให้นับการกำหนดแผนส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ และ ควรตัดอำนาจหน้าที่ในการกำหนดประเภทเกษตรที่เหมาะสมกับภูมิศาสตร์ เพิ่มอำนาจหน้าที่ใน การกำกับติดตามผลการผลิตเกษตรอินทรีย์ การรับเรื่องร้องทุกข์และข้อพิพาทต่าง ๆ ขึ้นทะเบียน และนำเสนอข้อมูลเพื่อรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ระดับชาติ

(1.3) ประเด็น คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และขอบเขตอำนาจหน้าที่ คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าควรมีคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการปฏิบัติตาม นโยบายของคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัดสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ ทั้งนี้ได้ เสนอแนะให้เพิ่มเติมกรมพัฒนาท้องถิ่น กรมพัฒนาพลังงานจังหวัด และกรมอุตสาหกรรมจังหวัด เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะอนุกรรมการ

ส่วนประเด็นในด้านอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยจัดทำมาแล้ว

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าให้มีคณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดย เสนอให้เพิ่มเติม เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรอินทรีย์และด้านเคมี ผู้นำ ท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร สาธารณสุขอำเภอและตำบลเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการในการ ดำเนินงาน

ในประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ประชากรกลุ่มเห็นสอดคล้องกับ ผู้วิจัย โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาตลาดชุมชน และด้านสุขภาพของผู้บริโภคและเกษตรกร

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยเสนอแนะเพิ่มเติม หัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้ามามีส่วนส่งเสริม สภาเกษตรกรจังหวัด เนื่องจากมีเครือข่ายกลุ่มตั้งแต่ระดับจังหวัดไปจนถึงระดับหมู่บ้าน

ประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับ ผู้วิจัย และเสนอแนะให้เพิ่มหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ด้านเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยมีการเสนอให้เพิ่มเกษตรอำเภอ (ทุกอำเภอ) เป็นกรรมการและเลขานุการ เกษตรตำบล (ทุกตำบล) เป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ และเพิ่มผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอเข้าเป็นคณะอนุกรรมการด้วย

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มเห็นว่า ข้อแรกให้ตัดคำว่านโยบาย ออกเปลี่ยนเป็นดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเป็นการลงสู่ภาคการปฏิบัติแล้ว ข้อที่สอง แก้ไขเป็นส่งเสริม อบรมและให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ระบบการผลิต และการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร แก้ไขเพิ่มเติมข้อสามตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐานและนำข้อที่สิบมารวมเข้าด้วยกัน ข้อที่ห้า แก้ไขปัญหา ให้แก่ผู้ผลิตหรือเกษตรอินทรีย์ ส่วนข้อที่หกและเจ็ดนั้นมีความทับซ้อนกันจึงควรรวมกันเป็นข้อเดียว

สรุปประเด็นคณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มสอดคล้องกับคณะกรรมการของผู้วิจัยได้จัดทำ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ เสนอแนะให้เพิ่มเติมกรมพัฒนาท้องถิ่น กรมพัฒนาพลังงานจังหวัด และกรมอุตสาหกรรมจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะอนุกรรมการ

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอให้เพิ่มเติม เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรอินทรีย์และด้านเคมี ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร สาธารณสุขอำเภอและตำบลเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการในการดำเนินงาน

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอแนะเพิ่มเติมหัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้ามามีส่วนส่งเสริม สภาเกษตรกรจังหวัดเนื่องจากมีเครือข่ายกลุ่มตั้งแต่ระดับจังหวัดไปจนถึงระดับหมู่บ้าน

กลุ่มนักวิชาการเสนอให้เพิ่มเกษตรอำเภอ (ทุกอำเภอ) เป็นกรรมการและเลขานุการ เกษตรตำบล (ทุกตำบล) เป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ และเพิ่มผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ

สรุปประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับคณะอนุกรรมการที่ผู้วิจัยได้จัดทำ โดยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอให้เพิ่มเติม เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรอินทรีย์และด้านเคมี ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร สาธารณสุขอำเภอและตำบล

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอแนะให้เพิ่มหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ด้านเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร

กลุ่มนักวิชาการเสนอแนะข้อแรกให้ตัดคำว่านโยบายออกเปลี่ยนเป็นดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเป็นการลงสู่ภาคการปฏิบัติแล้ว ข้อที่สอง แก้ไขเป็นส่งเสริมอบรมและให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ระบบการผลิต และการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร แก้ไขเพิ่มเติมข้อสามตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐานและนำข้อที่สิบมารวมเข้าด้วยกัน ข้อที่ห้า แก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ผลิตหรือเกษตรอินทรีย์ ส่วนข้อที่หกและเจ็ดนั้นมีความทับซ้อนกันจึงควรรวมกันเป็นข้อเดียว

2) การบริหารจัดการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

(2.1) ประเด็นองค์กรดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าให้มีคณะทำงานตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ และเสนอว่าคณะทำงานต้องมีความใกล้ชิดกับชุมชน โดยต้องมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความรู้เฉพาะในด้านการตรวจประเมินแปลงเข้ามีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการทำการเกษตรอินทรีย์

ส่วนประเด็นในด้านอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยจัดทำมาแล้ว โดยแนะนำให้เพิ่มในเรื่องการตรวจประเมินแปลงทั้งการใช้สารเคมี การเผาไร่ นา รวมถึงการจัดทำบันทึกการทำแปลงอินทรีย์ เหมือนเป็นการตรวจประเมินกันภายใน

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าให้มีคณะทำงานการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยเสนอให้เพิ่มเติม ปรากฏชาวบ้านด้านเกษตร ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เพราะจะเข้าใจถึงบริบทชุมชนมากกว่าให้มีเพียงแต่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ในประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ประชากรกลุ่มนี้เห็นสอดคล้องกับผู้วิจัย โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาพื้นที่ให้ตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในชุมชน

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยเสนอแนะเพิ่มเติมตัวแทนเกษตรกรอินทรีย์เนื่องจากมีเครือข่ายกลุ่มตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ไปจนถึงระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดกลุ่มเครือข่ายให้มากขึ้น โดยให้กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ที่เข้มแข็งเป็นหลัก และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ขึ้นประจำตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลการทำการเกษตรอินทรีย์

ประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัย และเสนอแนะให้เพิ่มหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกรผ่านทางศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอให้มีคณะทำงาน โดยมีการเสนอให้เกษตรอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ เกษตรตำบล เป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มเห็นว่า ให้เพิ่มการตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐาน

สรุปประเด็นองค์กรดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่

กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับคณะทำงานที่ผู้วิจัยได้จัดทำมา โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เสนอว่าคณะทำงานต้องมีความใกล้ชิดกับชุมชน โดยต้องมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความรู้เฉพาะในด้านการตรวจประเมินแปลงเข้ามีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการทำการเกษตรอินทรีย์

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอให้เพิ่มเติม ปรากฏชาวบ้านด้านเกษตร ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เพราะจะเข้าใจถึงบริบทชุมชนมากกว่าให้มีเพียงแต่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอแนะเพิ่มเติมตัวแทนเกษตรกรอินทรีย์เนื่องจากมีเครือข่ายกลุ่มตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ไปจนถึงระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดกลุ่มเครือข่ายให้มากขึ้น โดยให้กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ที่เข้มแข็งเป็นหลัก และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ขึ้นประจำตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลการทำการเกษตรอินทรีย์

กลุ่มนักวิชาการเสนอให้เกษตรอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ เกษตรตำบล เป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ

สรุปประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน

ทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์แนะนำเพิ่มในเรื่องการตรวจประเมินแปลงทั้งการใช้สารเคมี การเผาไร่นา รวมถึงการจัดทำบันทึกการทำแปลงอินทรีย์ เหมือนเป็นการตรวจประเมินกันภายใน

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเพิ่มอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาพื้นที่ให้ตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในชุมชน

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอแนะให้เพิ่มหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกรผ่านทางศูนย์การเรียนรู้

กลุ่มนักวิชาการให้เพิ่มการตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐาน

(2.2) ประเด็นคุณสมบัติผู้ที่เข้าร่วมการส่งเสริม

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มเห็นว่าผู้ที่มาขอรับสิทธิการส่งเสริมต้องเป็นผู้มีเอกสารสิทธิ เช่น โฉนดที่ดิน เพราะบางพื้นที่มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์เช่นพื้นที่รอบหนองหารที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่ทับซ้อนกับเขตพื้นที่หวงห้ามใช้ที่ดินแต่เข้าร่วมเป็นเกษตรกรขอใช้สิทธิ หรือเกษตรกรบางรายเช่าที่ดิน ไม่ใช่เจ้าของโฉนดแต่เจ้าของโฉนดกลับไปขอรับสิทธิจากภาครัฐ และผู้ที่ขอรับสิทธิได้รวมถึงผู้มีทะเบียนการเกษตร

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า เกษตรกรควรมีพื้นที่ 1 ไร่ขึ้นไป และไม่ควรจำกัดอาชีพ เนื่องจากหลายอาชีพอยากทำการเกษตรอินทรีย์ แต่มีอาชีพประจำอื่นจึงไม่ถูกขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรและไม่ได้รับสิทธิการส่งเสริมจากรัฐ

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอว่าเกษตรกรที่จะได้รับการส่งเสริมต้องเป็นเจ้าของที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ หรือเช่าที่ดินจากผู้มีเอกสารสิทธิ์

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ และมีการเสนอแนะว่าผู้ขอรับการส่งเสริมมีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป และมีที่ดินเป็นของตนเอง ถ้าไม่ใช่ที่ดินของตนเองก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน ส่วนขั้นตอนการขอรับการส่งเสริม ควรมีการยื่นใบสมัครที่ตำบลให้คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ และเข้ารับการอบรม โดยต้องผ่านการทดสอบจากการอบรม

สรุปประเด็นคุณสมบัติผู้ที่เข้าร่วมการส่งเสริม

กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยที่ต้องมีคุณสมบัติผู้ที่เข้าร่วมการส่งเสริมโดยมีความเห็นดังต่อไปนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เห็นว่าผู้ที่มาขอรับสิทธิการส่งเสริมต้องเป็นผู้มีเอกสารสิทธิ เพราะบางพื้นที่มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอว่าไม่ควรจำกัดเพียงแค่อาชีพเกษตรกรเพราะอาชีพอื่นก็ต้องการที่จะทำการเกษตรอินทรีย์

กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐนำเสนอว่าเกษตรกรที่จะได้รับการส่งเสริมต้องเป็นเจ้าของที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ หรือเช่าที่ดินจากผู้มีเอกสารสิทธิ์

กลุ่มนักวิชาการเสนอแนะว่าผู้ขอรับการส่งเสริมมีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป และมีที่ดินเป็นของตนเอง ถ้าไม่ใช่ที่ดินของตนก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

(2.3) ประเด็นประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

มีคำตอบดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มเห็นว่าที่ดินที่จะได้รับการส่งเสริมทำการเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์หรือโฉนดที่ดิน

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ที่ดินต้องมีโฉนด หรือเอกสารสิทธิ์แสดงการครอบครอง

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าที่ดินต้องแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ที่ดินที่เอกชนครอบครองไม่ว่าจะเป็นที่ดินมีโฉนด หรือเอกสารแสดงการถือครอง เช่น นส.3 กับ ที่ดินที่เป็นที่ดินของรัฐ ได้แก่พื้นที่สาธารณะประโยชน์ ที่ดินที่รัฐจัดให้ เช่น ที่ดิน ส.ป.ก. เป็นต้นซึ่งที่ดินที่จะได้รับการส่งเสริมทำการเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นที่ดินที่เอกชนครอบครองและมีเอกสารสิทธิ์ชัดเจนกับที่ดินที่รัฐจัดหาให้แบบที่ดิน ส.ป.ก.เท่านั้น ส่วนที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือพื้นที่หวงห้าม เช่นพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ริมหนองหารนั้นถ้าเกิดให้การส่งเสริมจะเกิดปัญหาการบุกรุกได้ เหมือนกับที่กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ได้นำเสนอมาก่อนหน้านี้

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีว่าที่ดินต้องเป็นของผู้รับการส่งเสริม ถ้าไม่ใช่ที่ดินของตนก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน อีกส่วนหนึ่งจะเป็นที่ดิน ส.ป.ก. ที่เป็นที่ดินของรัฐให้เกษตรกรทำกินจึงควรต้องทำการส่งเสริมให้ทำการเกษตรอินทรีย์ด้วย

สรุปประเด็นประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยที่ต้องมีการกำหนดประเภทของที่ดินตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เสนอว่าต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์หรือ โฉนดที่ดิน

กลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอว่าที่ดินต้องมีโฉนด หรือเอกสารสิทธิ์แสดงการครอบครอง

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่าที่ดินต้องแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ที่ดินที่เอกชนครอบครองไม่ว่าจะเป็นที่ดินมีโฉนด หรือเอกสารแสดงการถือครอง เช่น นส.3 กับ ที่ดินที่เป็นที่ดินของรัฐ ได้แก่พื้นที่สาธารณะประโยชน์ ที่ดินที่รัฐจัดให้ เช่น ที่ดิน ส.ป.ก. เป็นต้นซึ่งที่ดินที่จะได้รับการส่งเสริมการทำการเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นที่ดินที่เอกชนครอบครองและมีเอกสารสิทธิ์ชัดเจนกับที่ดินที่รัฐจัดหาให้แบบที่ดิน ส.ป.ก.เท่านั้น ส่วนที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือพื้นที่หวงห้าม เช่นพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ริมหนองหารนั้นถ้าเกิดให้การส่งเสริมจะเกิดปัญหาการบุกรุกได้

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอว่าต้องเป็นที่ดินของเกษตรกรไม่ว่าเป็นประเภทใด

3) ประเด็น มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

- ด้านองค์ความรู้
- ด้านตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ
- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรอินทรีย์
- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์
- ด้านเงินทุนอุดหนุน
- มาตรการอื่น ๆ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าการทำการเกษตรอินทรีย์ต้องได้รับการส่งเสริม เพื่อให้การทำการเกษตรอินทรีย์เกิดความยั่งยืนจึงให้ความเห็นเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมที่ผู้วิจัยได้นำเสนอดังนี้

- ด้านการส่งเสริมในด้านองค์ความรู้ให้ผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเรื่องการเกษตรอินทรีย์มาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเพราะบางกลุ่มเข้าใจยังไม่มีความรู้ ต้องมีการจัดอบรมความรู้ให้เกษตรกรมากขึ้น การให้ความรู้เรื่องการตรวจประเมินแปลงเพราะเรื่องตรวจประเมินแปลงเป็นเรื่องที่ยากในเรื่องการจัดทำเอกสาร และความรู้เรื่องภาษาอังกฤษเพราะเกษตรกรอินทรีย์เป็นมาตรฐานสากลกระบวนการส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารทั้งการส่งอีเมลกับลูกค้าต่างชาติ การทำสัญญา รวมถึงการเขียนหนังสือขอใบรับรองมาตรฐานสากลที่ต้องเขียนเป็นภาษาอังกฤษตั้งแต่ชื่อ ที่อยู่ เป็นต้น

- ด้านการส่งเสริมด้านตลาดภายในและต่างประเทศ เกษตรกรอินทรีย์เห็นว่าควรส่งเสริมเงินทุนสนับสนุนในการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์เพราะเกษตรกรขายรายได้ด้านงบประมาณในการแปรรูป

- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรกรอินทรีย์ ประชากรกลุ่มเห็นว่าควรแบ่งออกเป็นระดับภายในประเทศที่ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอยู่แล้วแต่ยังขาดความต่อเนื่องซึ่งเกษตรกรอินทรีย์ต้องใช้ความต่อเนื่องขั้นต่ำ 3 ปีขึ้นไป บางครั้งกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนไม่ใช่กลุ่มเดิม เช่น ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์รายใหม่ และไม่ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์รายเก่าต่อ และเมื่อส่งเสริมมาแล้วกลับไม่มีตลาดรองรับ ส่วนมาตรฐานระดับสากลมีกฎเกณฑ์การขอรับการรับรองมาตรฐานที่ละเอียดอ่อนในเรื่องเอกสารต่าง ๆ แต่มีตลาดรองรับซึ่งยังไม่มี การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐในส่วนนี้

- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร อยากให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ โดยต้องให้กลุ่มเกษตรกรที่ทำอยู่เข้มแข็งก่อน โดยภาครัฐเป็นตัวเชื่อมประสานกลุ่มจัดทำเป็นเครือข่าย

- ด้านเงินทุนอุดหนุนช่วยเหลือ มีข้อเสนอแนะว่า การให้เงินอุดหนุนจากภาครัฐอาจไม่ตรงต่อความต้องการของเกษตรกร ควรจะให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเลือกปัจจัยการผลิตให้ตรงต่อความต้องการของเกษตรกร เช่น บางครั้งปุ๋ยอินทรีย์บางชนิดไม่ได้รับการรับรองจากมาตรฐานสากลของ IFOAM

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าการจะเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรมาเป็นการทำการเกษตรอินทรีย์ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยมีข้อเสนอแนะในบางประเด็นดังนี้

- ด้านการส่งเสริมให้ความรู้ ควรให้ความรู้ที่เกษตรกรอินทรีย์คืออะไร เกษตรอินทรีย์มีประโยชน์อย่างไรซึ่งเป็นพื้นฐานในการทำการเกษตรอินทรีย์

- ด้านการร่วมกลุ่มของเกษตรกรควรส่งเสริมตั้งแต่ระดับจังหวัดลงมาระดับอำเภอจนถึงระดับตำบล

- ด้านเงินอุดหนุนช่วยเหลือ ต้องมีความชัดเจนว่าให้ในด้านใดเรื่องใดบ้าง และงบประมาณที่สนับสนุนควรให้เป็นระยะยาว 5 ปี

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยเสนอแนะให้เพิ่มปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร เมล็ดพันธุ์พืชที่เป็นอินทรีย์จริง ๆ ซึ่งราคาสูงและหาซื้อได้ยาก

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ และมีการเสนอแนะว่าเพิ่มด้านการประกอบการในการผลิตและการแปรรูปด้วย

สรุปประเด็นมาตรการส่งเสริม โดยประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะมีมาตรการส่งเสริมด้านต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ ยกเว้นในเรื่องเงินอุดหนุนที่กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่าควรส่งเสริมเป็นปัจจัยด้านอื่นเช่น เมล็ดพันธุ์พืชอินทรีย์ และในส่วนประเด็นย่อยเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์นั้นกลุ่มเกษตรกรทั่วไปและกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้ให้คำตอบในเรื่องนี้เนื่องจากมีหลากหลายมาตรฐาน ส่วนในประเด็นด้านการรวมกลุ่มนักวิชาการไม่ได้ตอบในประเด็นส่วนนี้ โดยกลุ่มนักวิชาการเสนอแนะในมาตรการอื่น ๆ เพียงกลุ่มเดียวให้เพิ่มการส่งเสริมด้านการแปรรูปผลผลิตด้วย

4) ประเด็นด้านสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

คำตอบที่ได้มีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าปัจจุบันทางกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ได้มีการส่งออกข้าวอินทรีย์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศจำนวนมากจึงต้องการให้ยกเว้นค่าภาษีในการส่งออกข้าวอินทรีย์ไปขายยังต่างประเทศ โดยให้ยกเว้นในช่วง 3 ปีแรกที่เริ่มทำการเกษตรอินทรีย์จนผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะได้นำเงินส่วนนี้มาทำการหมุนเวียนใช้จ่ายลงทุนในตอนแรก รวมถึงการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ชกส.) ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเพื่อนำมาเป็นเงินลงทุน

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ถ้ามีการยกเว้นภาษีหรือลดภาษีในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้จะทำให้เกษตรกรมีแรงตุงใจให้ทำการเกษตรอินทรีย์มากขึ้น และการให้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจะช่วยเหลือเกษตรกรที่ต้องการลงทุนในระยะเริ่มต้นได้ดีเพราะการเปลี่ยนวิถีจากเกษตรทั่วไปที่ใช้สารเคมีมาเป็นการทำการเกษตรอินทรีย์นั้นต้องลงทุนในการเตรียมไร่นาใหม่ โดยต้องเริ่มลงทุนปรับเปลี่ยน ซื่อเมล็ดพันธุ์และปุ๋ยที่เป็นอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองแล้วซึ่งเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูง

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่ามาตรการจูงใจโดยการยกเว้นภาษีจะเป็นการส่งเสริมเกษตรกรที่สนใจทำการเกษตรอินทรีย์ ส่วนในด้านเงินทุนนั้นทางชกส. มีโครงการให้กู้ยืมสำหรับเกษตรกรอยู่แล้ว แต่ถ้าระบุเป็นโครงการเฉพาะเกษตรอินทรีย์โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงกว่าปกติหรือดอกเบี้ยศูนย์เปอร์เซ็นต์ในช่วง 3 ปีแรกของการทำการเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นช่วงระยะแรกเริ่มในการปรับเปลี่ยน

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าเงินทุนในการเริ่มทำการเกษตรอินทรีย์มีความสำคัญ ดังนั้นถ้าหากธนาคารของรัฐปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรอินทรีย์จะช่วยผู้ที่ต้องการทำการเกษตรอินทรีย์รายใหม่ได้ดี รวมถึงเป็นการช่วยเหลือแก่เกษตรกรอินทรีย์ที่ทำอยู่แล้ว ให้มีเงินทุนหมุนเวียน และมาตรการทางด้านภาษีที่จะยกเว้นภาษีให้กับผู้ที่ทำการเกษตรอินทรีย์ใน ส่วนที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์

สรุปประเด็นประเด็นด้านสิทธิประโยชน์ของผู้รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับทางผู้วิจัยให้มีการจัดทำสิทธิประโยชน์พิเศษ ให้แก่ผู้รับการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐเห็นว่าสิทธิ ประโยชน์มาตรการทางด้านภาษีเป็นสิ่งจูงใจ พร้อมทั้งการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำจากสถาบัน การเงิน ส่วนกลุ่มนักวิชาการเห็นว่าให้สิทธิประโยชน์ด้านการกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำเท่านั้น

5) ประเด็นการเพิกถอนการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

คำตอบที่ได้มีดังต่อไปนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าเหตุการณ์เพิกถอนคือไม่ปฏิบัติตามกฎ เช่น แอบใช้สารเคมี หรือมีการเผา ซึ่งจะไม่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐต่อ

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ถ้ามีการใช้สารเคมีควรถูกเพิกถอนชั่วคราว ระยะเวลา 3 ปี

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าสอดคล้องกับผู้วิจัยได้นำเสนอว่าถ้าหากมีการใช้ สารเคมีหรือการเผาไรที่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ผู้รับ การส่งเสริมจะถูกเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าสาเหตุในการเพิกถอนคือมีการใช้สารเคมี และผลจากการ เพิกถอน 3 ปี เมื่อครบกำหนด 3 ปี จึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการขอใหม่ได้

สรุปประเด็นการเพิกถอนการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

ทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยที่ให้มีการเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ โดยมีเงื่อนไขหลักคือการใช้สารเคมี โดยกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์และกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐให้เพิ่มการเผาไร ซึ่งผลของการเพิกถอนที่ต่างกันกลุ่มเกษตรกรทั่วไปให้เพิกถอนชั่วคราว ระยะเวลา 3 ปี และกลุ่ม นักวิชาการเสนอให้เพิกถอน 3 ปี เมื่อครบกำหนด 3 ปี จึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการขอใหม่ได้

6) ประเด็นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

คำตอบที่ได้มีดังต่อไปนี้

(6.1) กฎกติกาของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าเมื่อเกษตรกรอินทรีย์มาร่วมกลุ่มกันในชุมชนต้องมีกติกาข้อตกลงกันของกลุ่ม โดยให้สอดคล้องกับกติกาสากลในการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งปัจจุบันทางกลุ่มได้มีกฎของกลุ่มในการปฏิบัติซึ่งหากสมาชิกในกลุ่มไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนก็มีมาตรการลงโทษหลายประการตั้งแต่ตัดเดือนไปจนถึงยกเลิกสัญญาการเป็นสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ถ้ามีการเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ก็ต้องปฏิบัติตามกฎของกลุ่มในการดำเนินการทำการเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน และยอมรับกฎกติกาของกลุ่มถ้าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามก็ยอมรับในผลตามที่ตกลงกันได้

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่ากฎของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ต้องมีให้ชัดเจนเพื่อลดข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งการขายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ส่วนมากจะเป็นการขายในนามของกลุ่มถ้าหากมีผู้ทำผิดกฎของกลุ่มอย่างเช่นมีแปลงหนึ่งใช้สารเคมีในผลผลิตจะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับผลกระทบไปด้วย

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่ากฎเกณฑ์กติกาประจำกลุ่มเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความเป็นระบบระเบียบในการดำเนินการตามซึ่งกติกานั้นต้องมีความชัดเจนว่าห้ามในเรื่องใดบ้างและผลที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีอย่างไรบ้าง เพราะต้องให้สมาชิกที่จะเข้าร่วมกลุ่มได้รับรู้และยินยอมก่อน

สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมด้านกฎกติกาของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรทุกกลุ่มเฉพาะเห็นตรงกันและสอดคล้องกับผู้วิจัยได้จัดทำว่าการรวมกลุ่มเกษตรกรต้องมีการจัดทำกติการ่วมกันที่ทุกคนต้องยอมรับ

(6.2) การเฝ้าระวัง

มีคำตอบดังต่อไปนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าเมื่อเกษตรกรอินทรีย์มาร่วมกลุ่มกันจะมีมาตรการในการเฝ้าระวัง โดยจะมีการตรวจสอบหรือตรวจแปลงภายในกลุ่มเบื้องต้น เรียกว่าเป็นการตรวจสอบ

ภายในก่อนที่จะให้ประเมินตรวจสอบแปลงในการรับรองมาตรฐาน ซึ่งภายในกลุ่มจะมีการตั้งคณะกรรมการในการตรวจประเมินภายใน

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า เกษตรกรภายในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังไม่ให้มีการใช้สารเคมีจนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมข้าง ๆ โดยให้ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรภายในชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐในการดูแลภายในชุมชน

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าตัวแทนกลุ่มเกษตรกรสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการใช้สารเคมี หรือการเผาที่จะทำให้ไม่เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยเข้าร่วมกับคณะกรรมการเพื่อทำการเฝ้าระวังภายในชุมชน

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นสอดคล้องกับกลุ่มของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่จะให้เกษตรกรในชุมชนเข้าร่วมเฝ้าระวังไม่ให้เกษตรกรที่ใช้สารเคมีจนไปกระทบหรือละเมิดเกษตรกรกลุ่มอินทรีย์ โดยให้เข้าร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ ทั้งยังถือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรด้านการเฝ้าระวัง

กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันให้มีการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีทั้งในแปลงเกษตรอินทรีย์ หรือแปลงข้างเคียงที่จะมากระทบต่อแปลงเกษตรอินทรีย์

(6.3) การใกล้ชิด

มีคำตอบที่ได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าเมื่อเกิดข้อพิพาทหรือความขัดแย้งกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม หรือระหว่างเกษตรกรที่ทำอินทรีย์กับเกษตรกรที่ใช้สารเคมี ต้องมีคณะกรรมการที่เข้ามาพูดคุยให้เกิดความเข้าใจใกล้ชิดในเบื้องต้นเพื่อคลี่คลาย ไม่ให้เกิดข้อพิพาทจนเป็นคดีความในชั้นศาล

กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า การใกล้ชิดเจรจาแก้ไขข้อพิพาทในเบื้องต้นต้องให้มีความเห็นของแต่ละกลุ่มเข้าเป็นตัวกลางในการเจรจาแก้ไขปัญหา

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่า การแก้ไขข้อพิพาท และใกล้ชิดกันในเรื่องนี้ให้ทำในรูปแบบของคณะกรรมการที่มีตัวแทนของทุกฝ่ายเข้าร่วมในการพูดคุยเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง

กลุ่มนักวิชาการ

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท และไกล่เกลี่ยในเบื้องต้น

สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

กลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันให้ต้องมีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในเบื้องต้น โคนให้ทุกตัวแทนกลุ่มเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย ในรูปแบบคณะทำงาน

คำตอบที่ได้จากการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับประเด็นหลักตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ แต่ในประเด็นมาตรการส่งเสริมในด้านมาตรฐานกลุ่มเกษตรกรทั่วไปไม่ได้ให้คำตอบเนื่องจากไม่มีความเข้าใจถึงมาตรฐาน และกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้ให้คำตอบเนื่องจากมาตรฐานมีหลากหลาย และในส่วนประเด็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรกลุ่มนักวิชาการไม่มีคำตอบเนื่องจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรมีหลายรูปแบบจึงยังไม่สามารถหารูปแบบที่เหมาะสมได้ในปัจจุบัน ทั้งนี้ในส่วนมาตรการอื่น ๆ มีเพียงกลุ่มนักวิชาการที่เสนอแนะให้มีมาตรการส่งเสริมในด้านการแปรรูปเพิ่มขึ้นมาด้วย

นอกจากนี้กลุ่มเฉพาะยังมีการให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ เสนอแนะให้มีการให้นิยามคำว่า “เกษตรกรอินทรีย์” ว่ามีความหมายเพียงใดเพราะความหมายของเกษตรกรอินทรีย์นั้นกว้างรวมถึงพืช สัตว์ ประมงด้วย และ “การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์” มีความหมายรวมถึงการแปรรูปด้วยหรือไม่ หรือเพียงแต่เน้นทางด้านการผลิต เมื่อนิยามศัพท์ให้ชัดเจนแล้วจะสามารถกำหนดทิศทางการส่งเสริมได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์และกลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอแนะว่าไม่ควรจำกัดเพียงการส่งเสริมเฉพาะเกษตรกร ควรใช้คำว่า “ผู้ผลิต” เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สนใจทำการเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นที่ไม่ได้มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรซึ่งก็ต้องการการส่งเสริมจากภาครัฐเช่นเดียวกัน (ดูตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะ

มาตรการทางกฎหมาย	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
1. องค์กรกำกับดูแล				
1.1 คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓

มาตรการทางกฎหมาย	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม
	1*	2*	3*	4*
1.2 คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตร อินทรีย์จังหวัด	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓
1.3 คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับปฏิบัติการ	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✓
2. การบริหารจัดการ				
2.1 องค์กรดำเนินการ และขอบเขตอำนาจหน้าที่	✓	✓	✓	✓
2.2 คุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริม	✓	✓	✓	✓
2.3 ประเภทของที่ดินที่รับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์	✓	✓	✓	✓
3. ประเด็น มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์				
- ด้านองค์ความรู้	✓	✓	✓	✓
- ด้านตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓
- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรอินทรีย์	✓	-	-	✓
- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์	✓	✓	✓	-
- ด้านเงินทุนอุดหนุน	✓	✓	-	✓
- มาตรการอื่น ๆ	-	-	-	-
4. ประเด็นสิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริม	✓	✓	✓	✓
5. การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์	✓	✓	✓	✓
6. การมีส่วนร่วมของเกษตรกร				
6.1 กฎกติกาของกลุ่มเกษตรกร	✓	✓	✓	✓
6.2 การเฝ้าระวัง	✓	✓	✓	✓
6.3 การไต่ถามข้อพิพาท	✓	✓	✓	✓

* กลุ่ม 1 กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

* กลุ่ม 2 กลุ่มเกษตรกรทั่วไป

* กลุ่ม 3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

* กลุ่ม 4 กลุ่มนักวิชาการ

1.5 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มผสม

ประชากรกลุ่มผสมที่มาจาก การนำเอาประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มละ 1 คนมารวมกัน เป็น 4 กลุ่มจะทำให้เกิดความหลากหลายซึ่งหากนำเอาประเด็นในการทำ Co- Design เกี่ยวกับ ประชากรกลุ่มเฉพาะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนตามประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่ง อาจจะมีความคิดเห็นที่คล้อยตามกันหรือ ขัดแย้งกันได้แต่ก็ต้องมีคำตอบที่เป็นมิตรร่วมกันของกลุ่ม ผลของคำตอบที่ได้มาจากประชากรกลุ่มผสม มีดังนี้

1) ประเด็นองค์การบริหารจัดการและกำกับดูแล

กลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มมีคำตอบที่สอดคล้องกันว่าให้มีคณะกรรมการส่งเสริมเกษตร อินทรีย์ใน 3 ระดับได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริม เกษตรอินทรีย์จังหวัด และคณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการแต่ละชุดดังนี้

(1.1) ประเด็นคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และขอบเขตอำนาจ หน้าที่

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้เห็นมีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ และสอดคล้อง กับกลุ่มเฉพาะนักวิชาการ โดยมีการเสนอว่าควรเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม เพิ่มสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งประเทศไทย ปรธานกรรมการ วิชาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ชกส.) อธิบดีกรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร ประธานหอการค้าแห่งประเทศไทย

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มเสนอให้เพิ่มหน้าที่ในการรับรองเพิก ถอนด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 2

เห็นร่วมกันว่าเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวง อุตสาหกรรม และกระทรวงมหาดไทย ในประเด็นอำนาจหน้าที่ที่มีความเห็นสอดคล้องกับที่กลุ่ม เฉพาะทุกกลุ่มได้กล่าวสรุป

ประชากรกลุ่มผสม 3

มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงมหาดไทย ส่วนประเด็นอำนาจหน้าที่นั้นเห็น ควรให้เพิ่มการกำกับติดตาม และกำหนดราคามาตรฐานกลาง

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มเห็นควรให้เพิ่มปลัดกระทรวงมหาดไทย ประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตร (ช.ก.ส.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้เห็นสอดคล้องกับที่นำเสนอสรุปของกลุ่มเฉพาะก่อนหน้านี้ไม่มีความเห็นเพิ่มเติม

สรุปประเด็นประเด็นคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และขอบเขตอำนาจหน้าที่

กลุ่มผสมทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันกับกลุ่มเฉพาะ โดยเสนอแนะให้เพิ่มเติมหน่วยงานเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ ได้แก่ เพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม เพิ่มสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ชกส.) อธิบดีกรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร ประธานหอการค้าแห่งประเทศไทย

โดยในส่วนอำนาจหน้าที่กลุ่มผสมก็เห็นสอดคล้องกันเช่นเดียวกับตอนจัดทำกลุ่มเฉพาะ

(1.2) ประเด็น คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด และขอบเขตอำนาจหน้าที่คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

มีความเห็นว่าสอดคล้องกับที่กลุ่มนักวิชาการได้นำเสนอในช่วงกลุ่มเฉพาะ กล่าวคือการเสนอว่าตัดนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และนายกบริหารส่วนตำบลออก เพิ่มผู้อำนวยการศูนย์บริหารและจัดการศัตรูพืช ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด และพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นคณะกรรมการ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าวเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เกษตรจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มเสนอว่าตัดออกการกำหนดนโยบาย ออก ให้เน้นการกำหนดแผนส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ และตัดอำนาจหน้าที่ในการกำหนดประเภทเกษตรที่เหมาะสมกับภูมิศาสตร์ เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการกำกับติดตามผลการผลิตเกษตรอินทรีย์ การรับเรื่องร้องทุกข์และข้อพิพาทต่าง ๆ ขึ้นทะเบียนและนำเสนอข้อมูลเพื่อรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้เสนอให้ตัดนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค้การบริหารส่วนตำบลออก และเพิ่มเติมอุตสาหกรรมจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อม

และทรัพยากรธรรมชาติจังหวัด (ทสจ.) สำนักงานพลังงานจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าวจังหวัด ที่ดินจังหวัด ในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมกำหนดแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มผสม 3

เห็นร่วมกันว่าเพิ่มสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) อุตสาหกรรมจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายอำเภอ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าว สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด (สปก.) ส่วนประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่เห็นว่าเพิ่มการรับเรื่องร้องเรียน

ประชากรกลุ่มผสม 4

เห็นร่วมกันว่าเพิ่มสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) พัฒนาชุมชนจังหวัด นายอำเภอ สำนักงานที่ดินจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าว ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด พนักงานอัยการ เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการรับรองมาตรฐาน เพิกถอนการส่งเสริม รับเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์

สรุปประเด็น คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด และขอบเขตอำนาจหน้าที่ กลุ่มผสมมีความเห็นตามที่นำเสนอมาในช่วงการจัดทำกลุ่มเฉพาะ โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่ในการรับรองมาตรฐาน เพิกถอนการส่งเสริม รับเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์

(1.3) ประเด็น คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และขอบเขตอำนาจหน้าที่
คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่กลุ่มนักวิชาการได้นำเสนอในช่วงกลุ่มเฉพาะ กล่าวคือมีการเสนอให้เพิ่มเกษตรอำเภอ (ทุกอำเภอ) เป็นกรรมการและเลขานุการ เกษตรตำบล (ทุกตำบล) เป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ และเพิ่มผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอเข้าเป็นคณะอนุกรรมการด้วย

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ข้อแรกให้ตัดคำว่านโยบายออกเปลี่ยนเป็นดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ข้อที่สอง แก้ไขเป็นส่งเสริม อบรมและให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ระบบการผลิต และการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร แก้ไขเพิ่มเติมข้อสามตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐานและนำข้อที่สิบมารวมเข้าด้วยกัน ข้อที่ห้า แก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ผลิตหรือเกษตรอินทรีย์ ส่วนข้อที่หกและเจ็ดนั้นมีความทับซ้อนกันจึงควรรวมกันเป็นข้อเดียว

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มมีความเห็นว่าเปลี่ยนคณะกรรมการจากหัวหน้ากลุ่มสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิตจังหวัด โดยในส่วนของอำนาจหน้าที่ตัดข้อแรกเรื่องดำเนินการตามนโยบายออก รวมถึงตัดข้อที่หกและเจ็ดออกเพราะซ้ำกับข้อที่สอง และตัดข้อที่สิบออกเพราะซ้ำกับข้อที่สาม เพิ่มข้อที่เก้ารับข้อร้องเรียนและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเบื้องต้น

ประชากรกลุ่มผสม 3

มีความเห็นร่วมกันว่าควรเพิ่มหัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และในส่วนประเด็นอำนาจหน้าที่ให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์

ประชากรกลุ่มผสม 4

มีความเห็นร่วมกันให้เพิ่มเติมหัวหน้าส่วนราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเพิ่มตัวแทนภาคประชาชน ได้แก่เกษตรกรอินทรีย์ และเกษตรกรที่ใช้สารเคมี ในประเด็นอำนาจหน้าที่ประชากรกลุ่มเห็นว่าเพิ่มการคัดเลือกคุณสมบัติของผู้รับการส่งเสริม และเรื่องของการรับสมัครคัดเลือกผู้ผ่านเกณฑ์

สรุปประเด็น คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และขอบเขตอำนาจหน้าที่

กลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้จัดทำ และกลุ่มเฉพาะที่ได้นำเสนอในเรื่องของคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มผสม 1 เสนอให้เพิ่มเกษตรอำเภอ (ทุกอำเภอ) เกษตรตำบล (ทุกตำบล) และเพิ่มผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ

กลุ่มผสม 2 เสนอให้เปลี่ยนคณะกรรมการจากหัวหน้ากลุ่มสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิตจังหวัด

กลุ่มผสม 3 เสนอให้เพิ่มหัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กลุ่มผสม 4 เสนอให้เพิ่มเติมหัวหน้าส่วนราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเพิ่มตัวแทนภาคประชาชน

2) การบริหารจัดการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

(2.1) ประเด็นองค์กรดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าให้มีคณะทำงานตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยเสนอให้เพิ่มกลุ่มเกษตรกรที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน รวมถึงตัวแทนกลุ่มเกษตรกรเข้าเป็นคณะทำงานด้วย

ส่วนประเด็นในด้านอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยจัดทำมาแล้ว โดยแนะนำเพิ่มในเรื่องการตรวจประเมินแปลง

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าให้มีคณะทำงานการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยเสนอให้เพิ่มเติม ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร เข้าร่วมเป็นคณะ

ในประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ประชากรกลุ่มนี้เห็นสอดคล้องกับผู้วิจัย โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาพื้นที่ให้ตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในชุมชน

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยเสนอแนะเพิ่มเติมตัวแทนเกษตรกรในคณะทำงานด้วย เพราะจะได้เข้าใจในบริบทชุมชนเกษตรกรรมมากกว่าให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว

ประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยและเสนอแนะให้เพิ่มหน้าที่ติดตามตรวจสอบการใช้สารเคมีของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นสอดคล้องตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอให้มีคณะทำงาน โดยมีการเสนอให้มีนายอำเภอเข้าร่วมเป็นคณะทำงานด้วยเพราะเป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีหน้าที่ต้องดูแล

ส่วนประเด็นด้านอำนาจหน้าที่ที่ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ให้เพิ่มการตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐาน

สรุปประเด็นองค์การดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่

กลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันกับการดำเนินงานของคณะทำงานและมีข้อเสนอเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มผสม 1 เสนอเพิ่มกลุ่มเกษตรกรที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน รวมถึงตัวแทนกลุ่มเกษตรกร และเพิ่มในเรื่องการตรวจประเมินแปลง

กลุ่มผสม 2 เสนอให้เพิ่มเติม ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกรเพิ่มอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาพื้นที่ให้ตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในชุมชน

กลุ่มผสม 3 เสนอให้เพิ่มเติมตัวแทนเกษตรกร เพิ่มหน้าที่ติดตามตรวจสอบการใช้สารเคมีของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม

กลุ่มผสม 4 เสนอให้เพิ่มนายอำเภอ และการตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐาน

(2.2) ประเด็นคุณสมบัติผู้ที่เข้าร่วมการส่งเสริม

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

มีความเห็นตรงกับกลุ่มเฉพาะนักวิชาการได้เสนอแนะว่าผู้ขอรับการส่งเสริมมีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป และมีที่ดินเป็นของตนเอง ถ้าไม่ใช่ที่ดินของตนก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน ส่วนขั้นตอนการขอรับการส่งเสริม ควรมีการยื่นใบสมัครที่ตำบลให้คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติ และเข้ารับการอบรม โดยต้องผ่านการทดสอบจากการอบรม

ประชากรกลุ่มผสม 2

มีความเห็นว่าเป็นไปตามเงื่อนไขระเบียบข้อบังคับโดยใช้กฎเกณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลในการตรวจประเมินแปลง

ประชากรกลุ่มผสม 3

มีความเห็นว่าเงื่อนไขต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และไม่จำกัดอาชีพเพียงเกษตรกรให้รวมอาชีพอื่นที่ทำการเกษตรอินทรีย์เข้าด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 4

มีความเห็นว่าเงื่อนไขต้องเป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ และมีที่ดินมีเอกสารสิทธิ

สรุปประเด็นคุณสมบัติผู้ที่เข้าร่วมการส่งเสริม

กลุ่มผสมทุกกลุ่มมีความเห็นที่สอดคล้องกับผู้วิจัยและความเห็นจากกลุ่มเฉพาะ โดยกลุ่มผสม 1 เสนอแนะว่าผู้ขอรับการส่งเสริมมีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป และมีที่ดินเป็นของตนเอง และกลุ่มผสม 3 เสนอเพิ่มเติมว่าไม่จำกัดอาชีพเพียงเกษตรกรให้รวมอาชีพอื่นที่ทำการเกษตรอินทรีย์เข้าด้วย

(2.3) ประเด็นประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

มีคำตอบดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มเห็นว่าการที่ดินที่จะได้รับการส่งเสริมทำการเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิหรือโฉนดที่ดิน

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ที่ดินต้องมีโฉนด หรือเอกสารสิทธิ์แสดงการครอบครอง

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีความเห็นว่าที่ดินต้องเป็นเจ้าของโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น เช่าที่นาโดยถูกต้องไม่ได้เป็นการบุกรุก

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าที่ดินต้องเป็นของผู้รับการส่งเสริม ถ้าไม่ใช่ที่ดินของคนก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

สรุปประเด็นประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

กลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นว่าผู้รับการส่งเสริมต้องมีการครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

3) ประเด็น มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

- ด้านองค์ความรู้
- ด้านตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ
- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรอินทรีย์
- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรอินทรีย์
- ด้านเงินทุนอุดหนุน
- มาตรการอื่น ๆ

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

มีความเห็นตรงกันในกลุ่มว่าการส่งเสริมด้านองค์ความรู้มีความสำคัญเป็นพื้นฐาน ทั้งความรู้ในการทำการเกษตรอินทรีย์และความรู้ในการตรวจประเมินแปลงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้รับการรับรองทั้งของประเทศไทยและมาตรฐานสากล และสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มกันของเกษตรกร เพื่อให้มีตลาดรองรับทั้งภายในและนอกประเทศ โดยได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนในปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้งปัจจัยการผลิตไปจนถึงการแปรรูป และเห็นตรงกับกลุ่มเฉพาะนักวิชาการได้นำเสนอ โดยเสนอแนะว่าให้เพิ่มด้านการประกอบการในการผลิตและการแปรรูปด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 2

มีความเห็นว่ามาตรการส่งเสริมสอดคล้องกับปัญหาเนื่องจากเกษตรกรรายใหม่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรอินทรีย์จึงต้องให้ความรู้ที่เกษตรกรอินทรีย์มีกระบวนการวิธีการอย่างไรในการทำการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทำการเกษตรอินทรีย์ที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรเคมีหันมาทำการเกษตรอินทรีย์ โดยต้องมีการอบรมความรู้ให้

ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน โดยภาครัฐส่งเสริมเงินอุดหนุนที่มีความต่อเนื่อง เพิ่มเติมว่าส่งเสริมผู้ประกอบการ และส่งเสริมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ประชากรกลุ่มผสม 3

มีความเห็นว่าส่งเสริมด้านองค์ความรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะการทำการเกษตรอินทรีย์ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและมีความละเอียดอ่อนในการจัดทำเอกสารบันทึกแปลง ถ้าหากเกษตรกรไม่มีความรู้ในส่วนนี้จะทำให้การทำเกษตรอินทรีย์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้รับการรับรอง การรวมกลุ่มให้ส่งเสริมให้กลุ่มที่มีอยู่ปัจจุบันเกิดความเข้มแข็งก่อน ซึ่งการส่งเสริมเงินอุดหนุนให้มีความชัดเจนว่าให้ในด้านใดบ้าง และสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจนผ่านมาตรฐานเพิ่มเติมในด้านการประกอบการ และด้านปัจจัยการผลิต

ประชากรกลุ่มผสม 4

มีความเห็นตรงกันว่าส่งเสริมในด้านองค์ความรู้มีความจำเป็นต้องจัดอบรมและให้มีการทดสอบความรู้ผู้เข้าอบรม เพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่มีการรับรอง จัดตลาดให้รวมไปถึงตลาดระดับชุมชนด้วย โดยส่งเสริมเงินอุดหนุนให้ การรวมกลุ่มให้ส่งเสริมการรวมกลุ่มในทุกระดับตั้งแต่ระดับจังหวัด ไปจนถึงระดับท้องถิ่น โดยภาครัฐเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มให้ และเพิ่มเติมส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิตอื่น ๆ

สรุปประเด็น มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

กลุ่มผสมทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มเฉพาะในช่วงแรกที่เสนอให้มีมาตรการส่งเสริมในทุกด้านตามที่ผู้วิจัยได้จัดทำ

4) ประเด็นด้านสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

คำตอบที่ได้มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าปัจจุบันทางกลุ่มเกษตรอินทรีย์ได้มีการส่งออกข้าวอินทรีย์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศจำนวนมากจึงต้องการให้ยกเว้นค่าภาษีในการส่งออกข้าวอินทรีย์ไปขายยังต่างประเทศ โดยให้ยกเว้นในช่วง 3 ปีแรกที่เริ่มทำการเกษตรอินทรีย์จนผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะได้นำเงินส่วนนี้มาทำการหมุนเวียนใช้จ่ายลงทุนในตอนแรก รวมถึงการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ธกส.) ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเพื่อนำมาเป็นเงินลงทุน

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ถ้ามีการยกเว้นภาษีหรือลดภาษีในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้จะทำให้เกษตรกรมีแรงตุงใจให้ทำการเกษตรอินทรีย์มากขึ้น และการให้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจะช่วยเหลือเกษตรกรที่ต้องการลงทุนในระยะเริ่มต้นได้ดีเพราะการเปลี่ยนวิถี

จากเกษตรทั่วไปที่ใช้สารเคมีมาเป็นการทำการเกษตรอินทรีย์นั้นต้องลงทุนในการเตรียมไร่ใหม่ โดยต้องเริ่มลงทุนปรับเปลี่ยน ซื่อเมล็ดพันธุ์และปุ๋ยที่เป็นอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองแล้วซึ่งเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูง

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่ามาตรการจูงใจ โดยการยกเว้นภาษีจะเป็นการส่งเสริมเกษตรกรที่สนใจทำการเกษตรอินทรีย์ ส่วนในด้านเงินทุนนั้นทาง ธกส. มีโครงการให้กู้ยืมสำหรับเกษตรกรอยู่แล้ว แต่ถ้าระบุเป็น โครงการเฉพาะเกษตรอินทรีย์โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าปกติ หรือดอกเบี้ยศูนย์เปอร์เซ็นต์ในช่วง 3 ปีแรกของการทำการเกษตรอินทรีย์ซึ่งเป็นช่วงระยะแรกเริ่มในการปรับเปลี่ยน

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าเงินทุนในการเริ่มทำการเกษตรอินทรีย์มีความสำคัญ ดังนั้นถ้าหากธนาคารของรัฐปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรอินทรีย์จะช่วยผู้ที่ต้องการทำการเกษตรอินทรีย์รายใหม่ได้ดี รวมถึงเป็นการช่วยเหลือแก่เกษตรกรอินทรีย์ที่ทำอยู่แล้ว ให้มีเงินทุนหมุนเวียน และมาตรการทางด้านภาษีที่จะยกเว้นภาษีให้กับผู้ที่ทำการเกษตรอินทรีย์ใน ส่วนที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์

สรุปประเด็นด้านสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

คำตอบของกลุ่มผสมทุกกลุ่มสอดคล้องกับคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มเฉพาะที่เห็นว่า สิทธิพิเศษเป็นมาตรการทางด้านภาษี กับด้านการเงินในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

5) ประเด็นการเพิกถอนการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

มีความเห็นร่วมกันว่าสาเหตุสำคัญการเพิกถอนคือ มีการใช้สารเคมี และผลจากการเพิกถอนจะไม่สามารถขอรับการส่งเสริมได้เป็นระยะเวลา 3 ปี

ประชากรกลุ่มผสม 2

มีความเห็นว่าเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่เมื่อมีการฝ่าฝืนจะได้รับผลอย่างไรให้นำกฎเกณฑ์ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์มาใช้ในการพิจารณาเพิกถอนและผลที่จะได้รับจากการฝ่าฝืน

ประชากรกลุ่มผสม 3

มีความเห็นสอดคล้องตามที่กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสมต่าง ๆ ได้นำเสนอสรุป

ประชากรกลุ่มผสม 4

มีความเห็นว่าเหตุแห่งการเพิกถอนนอกจากการใช้สารเคมีแล้วยังต้องรวมถึงการเผาด้วย

สรุปประเด็นการเพิกถอนการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

กลุ่มผสมเห็นสอดคล้องกันว่าเหตุแห่งการเพิกถอนคือการใช้สารเคมี

6) ประเด็นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

คำตอบที่ได้มีดังต่อไปนี้

(6.1) กฎกติากลุ่มเกษตรอินทรีย์

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่ากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ต้องมีกติกาข้อตกลงกันของกลุ่มโดยตกลงกันเป็นหนังสือชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า ในชุมชนจะมีทั้งเกษตรกรทั่วไปที่ใช้สารเคมีกับเกษตรกรที่ทำอินทรีย์ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อกัน จึงต้องมีการตกลงกันเป็นกติกาในชุมชนเกษตรกรรมให้ชัดเจนว่าจะปฏิบัติต่อกันอย่างไร รวมถึงกติกาในการระงับข้อพิพาทไว้ด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่ากฎของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ให้เกษตรอินทรีย์กับเกษตรกรเคมีไปด้วยกันได้โดยไม่เกิดผลกระทบต่อกัน รวมทั้งภายในกลุ่มเกษตรอินทรีย์ก็ต้องมีกฎกติกาที่เป็นไปตามมาตรฐาน โดยให้มีการตรวจสอบกันภายในกลุ่ม ส่วนภายนอกกลุ่มก็ให้คณะกรรมการทำหน้าที่เป็นคนกลาง

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่ากรมกฤษฎีกาในชุมชนเกษตรต้องทำให้ชัดเจนเพราะเกษตรกรทำการเกษตรที่หลากหลายไม่สามารถบังคับให้ทำการเกษตรอินทรีย์ได้เหมือนกันทั้งหมด ดังนั้นชุมชนต้องกำหนดกติกาให้ชัดเจนถึงการอยู่ร่วมกัน โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเป็นปัญหาพิพาทกัน

สรุปประเด็นด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดกติการ่วมกัน

กลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นว่าควรต้องจัดทำกฎกติากลุ่มเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันแบบบริหารจัดการร่วมกันในชุมชน

(6.2) การเฝ้าระวัง

มีคำตอบดังต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าในชุมชนมีทั้งการทำการเกษตรทั่วไปที่ใช้สารเคมี จึงต้องมีการเฝ้าระวังไม่ให้สารเคมีนั้นมีผลกระทบไปถึงเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ก็ต้องมีการตรวจสอบภายในซึ่งกันและกันเองไม่ให้มีการใช้สารเคมี หรือการเผาไร่นา

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าตัวแทนกลุ่มเกษตรกรสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการใช้สารเคมี หรือการเผาที่จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ และให้กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในพื้นที่เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่สามารถตรวจสอบพื้นที่ได้ทั้งหมด

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าประชาชนภายในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังไม่ให้มีการใช้สารเคมีจนส่งผลกระทบไปถึงแปลงข้าง ๆ โดยให้ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรภายในชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการทั้งกลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารเคมีและกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นให้เกษตรกรในชุมชนเข้าร่วมเฝ้าระวัง โดยให้เข้าร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ

สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง

กลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันในการให้เกษตรกรเข้าร่วมในการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีหรือวิธีการอื่นที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตรอินทรีย์

(6.3) การไถ่เกลี่ย

มีคำตอบที่ได้ดังต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าเมื่อเกิดข้อพิพาทหรือความขัดแย้งกัน ต้องมีคณะกรรมการที่มีตัวแทนกลุ่มเกษตรกรทั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารเคมี โดยทำในรูปแบบของคณะกรรมการให้เป็นคนกลาง

ประชากรกลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มนี้เห็นว่า การไถ่เกลี่ยต้องมีตัวแทนของแต่ละกลุ่มเข้าเป็นคณะกรรมการแก้ไขปัญหา โดยต้องมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

ประชากรกลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าการแก้ไขข้อพิพาท และไกล่เกลี่ยกันในเบื้องต้นให้ทำในรูปแบบของคณะกรรมการที่มีตัวแทนของเกษตรกรทั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์และกลุ่มเกษตรกรเคมีเข้าร่วมด้วยเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง

ประชากรกลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มนี้มีเห็นว่าการกระทำที่ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท และไกล่เกลี่ยในเบื้องต้น สอดคล้องตามที่กลุ่มนักวิชาการได้นำเสนอ

สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมในการไกล่เกลี่ย

กลุ่มผสมทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันให้มีตัวแทนกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทในเบื้องต้น

คำตอบที่ได้จากการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มนี้จะเห็นได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละประเด็นกลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็น กล่าวคือ การบริหารจัดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์โดยองค์กรที่ประกอบด้วย คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด และคณะอนุกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการในแต่ละชุดให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งในการบริหารจัดการมีคณะกรรมการในการดำเนินการให้ปฏิบัติตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ โดยเกษตรกรที่จะขอรับการส่งเสริมและได้สิทธิประโยชน์ได้นั้นต้องมีคุณสมบัติที่สอดคล้องรวมถึงประเภทที่ดินที่ทำการเกษตรต้องสามารถส่งเสริมได้ เพื่อได้รับมาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์จูงใจในการทำการเกษตรอินทรีย์ รวมถึงเหตุในการเพิกถอนการรับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับหากทำผิดต่อเงื่อนไข ทั้งนี้เกษตรกรจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกติกากลุ่มหรือชุมชน เผื่อระวังไม่ให้เกิดการใช้สารเคมีจนเกิดเป็นข้อพิพาท และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในเบื้องต้น ทั้งนี้ยกเว้นกลุ่มผสมที่ 1 และ 3 ที่ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในมาตรการอื่น ๆ ในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้ถือตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในมาตรการส่งเสริม (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co- Design ของกลุ่มผสม

มาตรการทางกฎหมาย	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
1. องค์กรกำกับดูแล				
1.1 คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตร อินทรีย์ระดับชาติ	✓	✓	✓	✓
1.2 คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตร อินทรีย์จังหวัด	✓	✓	✓	✓
1.3 คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับปฏิบัติการ	✓	✓	✓	✓
2. การบริหารจัดการ				
2.1 องค์กรดำเนินการ และขอบเขตอำนาจหน้าที่	✓	✓	✓	✓
2.2 คุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริม	✓	✓	✓	✓
2.3 ประเภทของที่ดินที่รับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์	✓	✓	✓	✓
3. ประเด็น มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์				
- ด้านองค์ความรู้	✓	✓	✓	✓
- ด้านตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ	✓	✓	✓	✓
- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรอินทรีย์	✓	✓	✓	✓
- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์	✓	✓	✓	✓
- ด้านเงินทุนอุดหนุน	✓	✓	✓	✓
- มาตรการอื่น ๆ	-	✓	-	-
4. ประเด็นสิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้ารับการส่งเสริม	✓	✓	✓	✓
5. การเปิดโอกาสส่งเสริมและสิทธิประโยชน์	✓	✓	✓	✓
6. การมีส่วนร่วมของเกษตรกร				
6.1 กฎกติากลุ่มเกษตรกร	✓	✓	✓	✓
6.2 การเฝ้าระวัง	✓	✓	✓	✓

มาตรการทางกฎหมาย	ประชากรกลุ่มผสม			
	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
6.3 การใกล้เคียงข้อพิพาท	✓	✓	✓	✓

1.6 การเปรียบเทียบการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จากผลของการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

คำตอบที่ได้จากการทำ Co-Design ของกลุ่มประชากรเฉพาะและกลุ่มประชากรผสมเมื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างทั้งสองกลุ่มพบว่า มีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในประเด็นย่อย ส่วนในประเด็นหลักนั้นประชากรทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกัน (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

มาตรการทางกฎหมาย	กลุ่มประชากร เฉพาะ	กลุ่มประชากร ผสม
1. องค์กรกำกับดูแล		
1.1 คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตร อินทรีย์ระดับชาติ	4	4
1.2 คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตร อินทรีย์จังหวัด	4	4
1.3 คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับปฏิบัติการ	4	4
2. การบริหารจัดการ		
2.1 องค์กรดำเนินการ และขอบเขตอำนาจหน้าที่	4	4
2.2 คุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริม	4	4
2.3 ประเภทของที่ดินที่รับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์	4	4
3. ประเด็น มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ - ด้านองค์ความรู้	4	4

มาตรการทางกฎหมาย	กลุ่มประชากร เฉพาะ	กลุ่มประชากร ผสม
- ด้านตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ	4	4
- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรกรอินทรีย์	2	4
- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์	3	4
- ด้านเงินทุนอุดหนุน	3	4
- มาตรการอื่น ๆ	1	3
4. ประเด็นสิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้ารับการส่งเสริม	4	4
5. การเปิดโอกาสการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์	4	4
6. การมีส่วนร่วมของเกษตรกร		
6.1 กฎกติกาของกลุ่มเกษตรกร	4	4
6.2 การเฝ้าระวัง	4	4
6.3 การไต่ถามข้อพิพาท	4	4

จากตารางเปรียบเทียบคำตอบมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมพบว่า ประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มมีคำตอบว่าการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ต้องมีคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยมีคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด และคณะกรรมการระดับปฏิบัติ มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ และมีมาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ โดยทุกกลุ่มมีคำตอบที่เหมือนกันว่าต้องส่งเสริมด้านองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในการทำการเกษตรอินทรีย์ที่จะทำในรูปแบบของการจัดการอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญในการทำการเกษตรอินทรีย์และการตรวจประเมินแปลง ด้านการตลาดทุกกลุ่มตอบเช่นเดียวกันว่าต้องมีตลาดมารองรับทั้งตลาดต่างประเทศ ภายในประเทศ รวมถึงตลาดชุมชนเพื่อเป็นแรงจูงใจเกษตรกรให้หันมาทำการเกษตรอินทรีย์ ในส่วนด้านมาตรฐานเกษตรอินทรีย์นั้นกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มและกลุ่มผสม 1 กลุ่มมีคำตอบว่าให้พิจารณาถึงเกษตรกรเคมีด้วย และด้านเงินทุนอุดหนุนกลุ่มเฉพาะกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐตอบว่ารัฐส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิตมากกว่าการให้เงินทุน อย่างเช่น เมล็ดพันธุ์พืชที่เป็นอินทรีย์ซึ่งหาซื้อได้ยากและราคาสูง ในส่วนมาตรการอื่น ๆ กลุ่มเฉพาะ 3 และกลุ่มผสม 2 กลุ่มไม่มีคำตอบ โดยให้ข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิตอื่น ๆ

ส่วนประเด็นเงื่อนไขการขอรับการส่งเสริมทุกกลุ่มมีคำตอบสอดคล้องกันให้มีเงื่อนไขในการขอรับสิทธิ แต่ในประเด็นเงื่อนไขการเพิกถอนสิทธินั้นกลุ่มผสม 1 กลุ่มให้คำตอบว่าไม่ควรเพิกถอนสิทธิแต่ให้ระงับไว้ชั่วคราวก่อน

2. การเปรียบเทียบร่างประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่ค้นพบกับผลการทำ Co- Design

การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 การเปรียบเทียบผลจากการทำ Co-Design และคำตอบที่เหมือนและแตกต่าง โดยผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

จากข้อค้นพบการวิจัยที่ได้มาจากการวิเคราะห์ดังที่ปรากฏในบทที่ 4 ข้อ 4.4 คือ

- 1) องค์กรกำกับดูแล
 - (1) คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และขอบเขตอำนาจหน้าที่
 - (2) คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด และขอบเขตอำนาจหน้าที่
 - (3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และขอบเขตอำนาจหน้าที่
- 2) การบริหารจัดการ
 - (1) องค์กรดำเนินการ
 - (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการตรวจสอบคุณสมบัติ
 - (3) ประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
- 3) มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
- 4) สิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
- 5) การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์
- 6) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
 - (1) กฎกติากลุ่มเกษตรกร
 - (2) การเฝ้าระวัง
 - (3) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อนำประเด็นเหล่านั้นไปเป็นประเด็นในการทำการมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Co-Design) นั้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีข้อแนะนำว่าให้มีคำนิยามศัพท์ที่ชัดเจนถึงขอบเขตของ “เกษตรอินทรีย์” รวมถึง “การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์”ว่าจะส่งเสริมในกระบวนการใดบ้างตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงแปรรูป เพื่อที่จะได้ทราบถึงหน่วยงานที่จะเข้ามาทำการส่งเสริม ทั้งนี้จากผลการทำวิจัยกับผลการทำ Co-Design มีคำตอบที่เหมือนกันในกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

1) องค์กรกำกับดูแล

(1) คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และอำนาจหน้าที่

ผลจากการวิเคราะห์และคำตอบกลุ่มประชากรเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และประชากรกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม เหมือนกัน ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ มีปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อการเกษตร (อตก.) ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า (อคส.) และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยเพิ่มคณะกรรมการจากเวที Co-design ดังนี้

กลุ่มเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาเป็นคณะกรรมการด้วย เพื่อจะได้มีการนำนวัตกรรมและเครื่องมือมาใช้ในชุมชน และเพิ่มกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อจะส่งเสริมในด้านการผลิต ประเมินมาตรฐาน จัดทำมาตรฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงเพิ่มกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะการเกษตรอินทรีย์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ คือ

- 1) กำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ระดับชาติเพื่อส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
- 2) กำหนดมาตรฐานกลางผลผลิตเกษตรอินทรีย์
- 3) กำหนดแนวทางส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
- 4) จัดตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศและต่างประเทศ

โดยอำนาจหน้าที่ยังคงยึดตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอและกลุ่มประชากรเห็นสอดคล้อง โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเพิ่มหน้าที่ในการกำหนดราคามาตรฐาน เพราะเกษตรอินทรีย์ราคาขายภายในประเทศกับภายนอกประเทศราคาขายภายในประเทศกับภายนอกประเทศราคาต่างกันเพื่อให้ราคาสินค้าจูงใจเกษตรกร และกลุ่มนักวิชาการเสนอให้เพิ่มหน้าที่ในการรับรองเพิกถอนด้วย แต่ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดราคากลางจะเกิดปัญหาเงินนโยบายเช่นเดียวกับการกำหนดราคาข้าวต้องดู

ถึงความพร้อมของรัฐบาลจึงไม่สามารถกำหนดลงเป็นหน้าที่หลักในบทบัญญัติของกฎหมาย และหน้าที่ในการรับรองนั้นเห็นว่าเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในลำดับรองลงมา

(2) คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดและอำนาจหน้าที่

ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ โดยมีพาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในพื้นที่ ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตร ที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตร จำนวน 2 คนเป็นกรรมการ และเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยตัดนายกองค้การบริหารส่วนตำบล และนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดออกเพิ่มเติมนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเพราะจะมีปัญหาการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อผลประโยชน์ต่อกลุ่มที่ตนมีผลประโยชน์ ปราชญ์ชาวบ้านทั้งเกษตรอินทรีย์และเคมีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในส่วนคณะกรรมการอื่น ๆ ที่ผู้เข้าร่วมนำเสนอบางหน่วยงานเป็นในระดับท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงให้เป็นคณะกรรมการในระดับรองลงมาในชั้นปฏิบัติการทั้งนี้ในส่วนของอำนาจหน้าที่มีข้อเสนอแนะที่นำมาปรับปรุงจากกลุ่มนักวิชาการที่เสนอแนะว่าอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ของกรมการระดับชาติแล้วควรตัดออก ให้นั้นการกำหนดแผนส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ และควรตัดอำนาจหน้าที่ในการกำหนดประเภทเกษตรที่เหมาะสมกับภูมิศาสตร์ เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการกำกับติดตามผลการผลิตเกษตรอินทรีย์ การรับเรื่องร้องทุกข์และข้อพิพาทต่าง ๆ ขึ้นทะเบียนและนำเสนอข้อมูลเพื่อรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับชาติ

คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ คือ

- 1) กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด
- 2) กำหนดมาตรการส่งเสริมคุณภาพผลผลิตเกษตรอินทรีย์
- 3) ควบคุมมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์
- 4) จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ในจังหวัด
- 5) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

แห่งชาติ

- 6) รับเรื่องร้องเรียน และระงับข้อพิพาท

7) แต่งตั้งคณะทำงานและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น

(3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และอำนาจหน้าที่

ประกอบด้วยเกษตรจังหวัด เป็นประธานกรรมการ เกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ประธานสภาเกษตรจังหวัด ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน 2 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการ และเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

โดยข้อเสนอแนะจากเวทีการมีส่วนร่วมออกแบบกลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอให้เพิ่มเติม เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ประชาชนชาวบ้านด้านเกษตรอินทรีย์และด้านเคมี ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกรเพื่อเปิดให้เกษตรกรผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอแนะเพิ่มเติมหัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้ามามีส่วนส่งเสริม สภาเกษตรกรจังหวัดเนื่องจากมีเครือข่ายกลุ่มตั้งแต่ระดับจังหวัดไปจนถึงระดับหมู่บ้าน และกลุ่มนักวิชาการเสนอให้เพิ่มเกษตรอำเภอ (ทุกอำเภอ) เป็นกรรมการและเลขานุการ เกษตรตำบล (ทุกตำบล) เป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ และเพิ่มผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ

ในส่วนของอำนาจหน้าที่กลุ่มนักวิชาการเสนอแนะข้อแรกให้ตัดคำว่านโยบาย ออกเปลี่ยนเป็นดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเป็นการลงสู่ภาคการปฏิบัติแล้ว ข้อที่สอง แก้ไขเป็นส่งเสริม อบรมและให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ระบบการผลิต และการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร แก้ไขเพิ่มเติมข้อสามตรวจสอบและติดตามควบคุมการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐานและนำข้อที่สิบมารวมเข้าด้วยกัน ข้อที่ห้า แก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ผลิตหรือเกษตรอินทรีย์ ส่วนข้อที่หกและเจ็ดนั้นมีความทับซ้อนกันจึงควรรวมกันเป็นข้อเดียว จึงสรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการปฏิบัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มีอำนาจหน้าที่ คือ

- 1) ดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด
- 2) ส่งเสริม อบรม สัมมนาให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ระบบการผลิตและการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร
- 3) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับการส่งเสริม
- 4) แก้ไขปัญหา และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอินทรีย์
- 5) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่
- 6) ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์
- 7) รับเรื่องร้องเรียน ใกล้เคียงข้อพิพาทเบื้องต้น

8) รายงานผลการปฏิบัติการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด

(4) องค์กรดำเนินการ

คณะทำงานประกอบด้วย เกษตรอำเภอ เป็นประธานคณะทำงาน ผู้แทนนายอำเภอ เป็นรองประธานคณะทำงาน หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กำหนดผู้ใหญ่บ้านท้องที่ นายกองค้ำกรงปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทน ผู้แทน กลุ่มเกษตรกรในชุมชนเป็นคณะทำงาน เกษตรตำบล ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ เป็นคณะทำงาน โดยเกษตรตำบลที่ได้รับมอบหมายเป็นคณะทำงานและเลขานุการ และนายอำเภอ เป็นที่ปรึกษา

ทั้งนี้ นำมาจากข้อเสนอแนะในเวทีการมีส่วนร่วมออกแบบคือกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เสนอว่าคณะทำงานต้องมีความใกล้ชิดกับชุมชน โดยต้องมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความรู้เฉพาะ ในด้านการตรวจประเมินแปลงเข้ามีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการทำการเกษตรอินทรีย์ ประกอบกับกลุ่มเกษตรกรทั่วไปเสนอให้เพิ่มเติม ประชาชนชาวบ้านด้านเกษตร ผู้นำท้องถิ่น ผู้แทนเกษตรกร เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เพราะจะเข้าใจถึงบริบทชุมชนมากกว่าให้มีเพียงแต่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐเสนอแนะเพิ่มเติมตัวแทนเกษตรกรอินทรีย์เนื่องจากมีเครือข่ายกลุ่มตั้งแต่ระดับหมู่บ้านไปจนถึงระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดกลุ่มเครือข่ายให้มากขึ้นโดยให้กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ที่เข้มแข็งเป็นหลัก และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ขึ้นประจำตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลการทำการเกษตรอินทรีย์

ในส่วนของอำนาจหน้าที่เพิ่มในเรื่องการตรวจประเมินแปลงทั้งการใช้สารเคมี การเผาไร่ นา รวมถึงการจัดทำบันทึกการทำแปลงอินทรีย์ เหมือนเป็นการตรวจประเมินกันภายใน จากข้อเสนอแนะของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จึงได้เป็นอำนาจหน้าที่ดังนี้

คณะทำงานส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มีอำนาจหน้าที่คือ

- 1) ปฏิบัติการสร้างความรับรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่
- 2) เฝ้าระวัง ติดตาม และรายงานสถานการณ์การใช้สารเคมี
- 3) รายงานผลการปฏิบัติการต่อคณะกรรมการ
- 4) ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเบื้องต้น และเสนอผลการไกล่เกลี่ยต่อคณะกรรมการ
- 5) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด และคณะกรรมการ

2) การบริหารจัดการ

(1) เกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

- คุณสมบัติของผู้ขอรับการส่งเสริม

- 1) มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 2) มีที่ดินซึ่งครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงที่ดินที่เช่าจากผู้มีกรรมสิทธิ์

(2) ประเภทที่ดินที่เข้ารับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น โฉนดที่ดิน หรือ นส.3 ก. เป็นต้น หรือ ที่ดินที่ภาครัฐจัดหาให้ได้แก่ ที่ดิน ส.ป.ก.

2) ต้องทำขอบเขต (คันแดน) แปลงเกษตรอินทรีย์ต้องแยกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจนขนาดอย่างน้อย 1x1 เมตร ถ้าแปลงข้างเคียงมีความเสี่ยงการปนเปื้อนสารเคมีการเกษตร เกษตรกรต้องจัดทำแนวกันชนป้องกันการปนเปื้อนซึ่งพืชตามแนวกันชนไม่ถือว่าเป็นอินทรีย์

3) ผ่านระยะปรับเปลี่ยนไม่น้อยกว่า 12 เดือนนับจากการใช้สารเคมีครั้งสุดท้าย

(3) มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

- ด้านองค์ความรู้
- ด้านตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ
- ด้านมาตรฐานคุณภาพเกษตรอินทรีย์
- ด้านการรวมกลุ่มเกษตรอินทรีย์
- ด้านเงินทุนอุดหนุน
- มาตรการอื่น ๆ

มาตรการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์สอดคล้องกับผลการทำงาน Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะจำนวน 4 กลุ่ม และประชากรกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่มเสนอให้มีมาตรการที่ส่งเสริมด้านความรู้โดยการจัดอบรมเกษตรกรก่อนได้รับการส่งเสริม ในด้านการตลาดให้จัดหาตลาดตั้งแต่ระดับประเทศลงมาถึงระดับชุมชนให้มีช่องทางจำหน่ายได้มากขึ้น ด้านมาตรฐานให้มีการตรวจประเมินคุณภาพทั้งของประเทศไทยและของสากล ด้านการรวมกลุ่มเกษตรอินทรีย์ให้จัดทำเครือข่ายตั้งแต่ระดับชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัด และเป็นระดับภูมิภาคไปจนถึงระดับชาติต่อมา ด้านเงินทุนสนับสนุนต้องส่งเสริมให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรและต้องมีความต่อเนื่อง ส่วนมาตรการอื่น ๆ มีข้อเสนอให้ส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เพียงแต่เงินทุนอุดหนุนเพียงอย่างเดียว

(4) ประเด็นด้านสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
เมื่อเกษตรกรผ่านการพิจารณาคุณสมบัติในการเข้ารับการส่งเสริมแล้วจะได้รับ
สิทธิประโยชน์ดังนี้

- 1) ลดหย่อนภาษีเงินได้
 - 2) คุ้มเงินดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อการเกษตรอินทรีย์
- (5) การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์
- 1) เกษตรกรมีการใช้สารเคมีในแปลง
 - 2) มีการเผาแปลง
- (6) การมีส่วนร่วมของเกษตรกร

การเข้ามามีส่วนร่วมของเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์สอดคล้องกับ
ผลจากการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม และประชากรกลุ่มผสมจำนวน 4 กลุ่ม
เสนอให้มีมาตรการในการจัดการในส่วนนิตินัยของชุมชน การเฝ้าระวังและการใกล้เคียงข้อพิพาท
เบื้องต้น เพื่อให้การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในภาคปฏิบัติมีประสิทธิภาพโดยให้เกษตรกรเข้ามามี
ส่วนร่วมในการจัดการร่วมกันกับภาครัฐและภาคประชาชน

3. รูปแบบการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มีความสำคัญต่อการทำการเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้
การทำการเกษตรอินทรีย์เกิดความยั่งยืนและเกษตรกรหันมาทำการเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เป็นการ
ลดการใช้สารเคมีในภาคการเกษตรทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และ
ไม่ปนเปื้อนสู่ธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันไม่มีกฎหมายเฉพาะที่นำมาส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์มีเพียง
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรด้านอื่น ๆ และมีเพียงการส่งเสริมระดับนโยบาย ส่งผลให้เกิด
ปัญหาในการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์มีความไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทต่าง ๆ จึงไม่มี
ประสิทธิภาพในการนำนโยบายส่งเสริมมาสู่การปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น การวิจัยนี้จึงได้
กำหนดเป้าหมายของการวิจัยที่จะหาคำตอบในการแก้ปัญหาด้วยการจัดให้มีกฎหมายเฉพาะว่า
ด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบ โดยการนำเอาคำตอบที่ได้จากการ
วิเคราะห์ตามที่ได้ดำเนินการมาแล้วนั้นมาจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม
การเกษตรอินทรีย์ ซึ่งการจัดทำกฎหมายนั้นมีพระราชบัญญัติหลักการจัดทำร่างกฎหมายและ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดหลักการจัดทำกฎหมาย โดยมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

3.1 หลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย

ผลของการวิจัยได้คำตอบมาว่าปัญหาการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์นั้นมิใช่สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการขาดความชัดเจน เนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้บังคับหลายฉบับกระจัดกระจายไปตามส่วนงานที่รับผิดชอบจึงทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นเอกภาพและการบูรณาการร่วมกัน การมีกฎหมายเฉพาะใช้บังคับจะทำให้การจัดการมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจนในด้านต่าง ๆ คือ การใช้ประโยชน์ การบริหารจัดการ และมาตรการ ดังนั้น การวิจัยจึงได้คำตอบที่เป็นการยืนยันถึงสภาพปัญหาและแนวทางการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยที่การจัดทำกฎหมายนี้มีพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน หลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมายมีผลบังคับแล้วเพื่อพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา 77 ประกอบกับมาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย (1) และ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

การจัดทำกฎหมายนั้นมีพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายตามหมวด 3 การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย มาตรา 21 ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ 9 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่เป็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 และไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 ว่าด้วยเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิใน... (2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งการทำเกษตรอินทรีย์ถือเป็นการใช้ที่ดินอันเป็นการจัดการ บำรุงรักษาให้เกิดประโยชน์ต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่งเพราะไม่ใช้สารเคมีหรือวิธีการที่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยกฎหมายได้มีการให้สิทธิภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในชุมชน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังกำหนดให้เกษตรกรมีหน้าที่ร่วมมือ สนับสนุน อนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ เพราะถ้าทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีทั้งกำจัดศัตรูพืช หรือปุ๋ยเคมีจะเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดการปนเปื้อนเสื่อมโทรมและทำให้เกิดโรคภัยต่อทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค ดังนั้นการทำเกษตรอินทรีย์ต้องการให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ “หมวด 4 ว่าด้วยหน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (8) กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม”

(2) หมวด 5 หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ป่าไม้ บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน... ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิของบุคคลและชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตาม มาตรา 43 ดังที่กล่าวมาข้างต้น

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ มีองค์กรภาครัฐทั้งส่วนกลาง องค์กรส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาร่วมกันบริหารจัดการการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เพื่อการคุ้มครอง บำรุงรักษาพื้นที่เกษตรกรรมให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย โดยในร่างกฎหมายมีการจัดตั้งชุดคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบไปด้วยกรรมการทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามาบริหารจัดการร่วมกันตามหมวด 2 คณะกรรมการบริหารจัดการ และหมวด 3 ว่าด้วยเรื่องกระบวนการบริหารจัดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

(3) หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้ (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน...

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ถือเป็นการพัฒนาที่ดินอย่างหนึ่ง เพราะมีการวางแผนการปลูกพืชหมุนเวียนและมีการพักดินอันเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับพื้นที่ซึ่งพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์นอกจากจะเป็นที่ดินของเอกชนยังรวมถึงที่ดินที่รัฐจัดหาให้เพื่อทำการเกษตรเช่นที่ดิน ส.ป.ก. จึงสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์ให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหมวดที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการบริหารจัดการ

และในมาตรา 73 รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยเหลือเกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เป็นการส่งเสริมเกษตรกรให้ทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมีความปลอดภัย โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และมาตรการทางพืชในการบำรุงดินที่ใช้ต้นทุนต่ำลง ทั้งนี้ตลาดผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยเฉพาะตลาดในต่างประเทศการที่ภาครัฐส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับเกษตรกรด้วย ตามที่หมวดที่ 3 เรื่องมาตรการส่งเสริม และหมวดที่ 4 สิทธิประโยชน์

2) สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นการเกษตรปลอดภัย โดยการสร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ภูมิใจและวางกรอบให้เกษตรกรผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และเข้าสู่ระบบมาตรฐานการจัดการคุณภาพทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งให้ความรู้เกษตรกรด้านกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสากล เพื่อมุ่งเลิกใช้สารเคมีในภาคการเกษตร เพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์และปริมาณผลผลิตในระยะต่อไป ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการสนับสนุนกลไกทางการตลาดพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานของไทย รวมถึงระบบการตรวจสอบย้อนกลับ และ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนเศรษฐกิจสีเขียว ด้านเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมจูงใจผู้ผลิตและผู้บริโภค และด้านพัฒนาพื้นที่เมืองชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ โดยมีข้อกำหนด รูปแบบ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลักษณะการใช้พื้นที่ตามศักยภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจัดการมลพิษและสารเคมีในภาคการเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยปรับปรุงมาตรฐานของประเทศตามมาตรฐานสากล พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหารของประเทศเพิ่มพื้นที่เกษตรผสมผสาน จัดเขตการเกษตร มีการใช้มาตรการตรวจสอบย้อนกลับไปถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบ

กฎหมายต้นแบบว่าการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ มีความสอดคล้องตรงกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2561-2580 โดยร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์มีการกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านต่าง ๆ และสิทธิประโยชน์ที่ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์จูงใจ เกษตรกรในด้านการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกา ด้วยการสร้างเครือข่ายและกระบวนการในการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีในการเกษตร ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ด้วยการนำเอาหลักการเฝ้าระวังมาใช้บังคับ และ มีความสอดคล้องกับด้านการส่งเสริม พัฒนา กฎกติกาของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ พื้นฟูที่ดินของรัฐโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนด้วยการสร้างกติกาชุมชนตามที่ปรากฏในร่างกฎหมาย หมวด 3 มาตรการส่งเสริม หมวดที่ 4 สิทธิประโยชน์ หมวดที่ 5 การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ และ หมวดที่ 6 การมีส่วนร่วมของเกษตรกร

3) ต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพภายใต้หลักนิติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) ในหลักการประสิทธิภาพและหลักนิติธรรม

4) การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ถือเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ทั้งฉบับเพื่อใช้เป็นกฎหมายเฉพาะเพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และกฎหมายไม่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต

หรือการประกอบอาชีพที่เป็นภาระแก่ประชาชน ในทางกลับกัน ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ถือเป็นกฎหมายที่บัญญัติให้มีการจัดการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกร ความปลอดภัยในสุขภาพให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม

5) ไม่ใช้ระบบอนุญาต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือมีกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นต้องมีระบบอนุญาต การกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณาขึ้นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีปฏิบัติที่ชัดเจนในการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ และมีระบบการควบคุม กำกับดูแลที่มีความเหมาะสมในการบริหารจัดการ โดยปรากฏอยู่ในร่างกฎหมายหมวด 2 กระบวนการบริหารจัดการ

6) ไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่น่าระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เป็นกฎหมายที่มีการนำระบบคณะกรรมการในเชิงการบูรณาการองค์การที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำหนดหลักเกณฑ์ หรือการกำกับติดตาม และมีกระบวนขอบเขตอำนาจหน้าที่ชัดเจน โดยร่างกฎหมายมีการแบ่งคณะกรรมการออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ คณะกรรมการระดับชาติ คณะกรรมการระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละคณะไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการส่งเสริม ตามร่างกฎหมายหมวดที่ 2 คณะกรรมการบริหารจัดการ

7) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ไม่มีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลยพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง แต่ในกรณีที่มีการปฏิบัติ

หน้าที่จะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ใช้หลักการตรวจสอบหรือการอนุญาตโดยศาลเว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจขออนุญาตจากศาลได้ทันกับเหตุการณ์ในขณะนั้น

8) การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(2) เป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผล หมายความว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการทำการเกษตรอินทรีย์ที่ยั่งยืน มาตรการที่นำมาใช้บังคับจึงมีลักษณะเป็นการควบคุม คุ้มครองดูแล ด้วยการกำหนดกฎกติกาชุมชน การเฝ้าระวัง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นสำคัญซึ่งไม่เป็นโทษที่ขัดกับความสงบหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง

9) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ยังไม่ปรากฏถึงเกณฑ์ตามกฎหมายอื่น การตรวจสอบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายเพื่อตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายทั้ง 9 หลักการนี้ พบว่าไม่ได้ขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ทั้ง 9 ข้อแต่อย่างใด

3.2 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ มีประเด็นเนื้อหาสาระที่สำคัญมาจากคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 และจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์เพื่อเสนอเป็น พระราชบัญญัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. ได้นำเอาร่างที่ได้จัดทำมานั้นไปสู่การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เกษตรกร นักวิชาการและผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2563 ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อนำเอาข้อวิพากษ์ที่ได้มานำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมให้เป็นร่างกฎหมายที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเหมาะสมที่จะเป็นกฎหมายที่สามารถนำไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เป็นไปอย่างยั่งยืน

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เป็นการจัดทำร่างกฎหมายเพื่อการจัดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ซึ่งยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่นำมาใช้บังคับ โดยกฎหมายต้นแบบที่จัดทำขึ้นมานี้มีโครงสร้างกฎหมาย ดังนี้

โครงสร้างร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 22 มาตรา แบ่งเป็น 5 หมวด และ บทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป (4 มาตรา)

หมวด 2 คณะกรรมการ (11 มาตรา)

หมวด 3 การบริหารจัดการ (2 มาตรา)

หมวด 4 มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ (2 มาตรา)

หมวด 5 การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ (3 มาตรา)

3.3 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ มีเพียงการกำหนดนโยบาย องค์กรที่ทำหน้าที่จัดการกำกับดูแล กระจายตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เป็นต้น ส่งผลให้กฎหมายที่มีอยู่ขาดสภาพการบังคับใช้ที่ชัดเจนและเหมาะสมในเรื่องของการส่งเสริม ได้แก่ ลักษณะของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม ประเภทที่ดินที่ได้รับการส่งเสริม ผู้มีสิทธิได้สิทธิประโยชน์ อีกทั้ง ในส่วนของกฎหมายที่ให้อำนาจ องค์กรทำหน้าที่บริหารจัดการก็ยังมีลักษณะเป็นการซ้ำซ้อนขาดการบูรณาการร่วมกัน การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จะทำให้มีกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมบังคับใช้ ทั้งด้านการบริหารจัดการ มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ ซึ่งความชัดเจนของกฎหมายจะทำให้การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์เกิดความยั่งยืนช่วยแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร และทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรอินทรีย์มากขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

โครงสร้างร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์มี 22 มาตรา แบ่งเป็น 5 หมวด ประกอบด้วย

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 1 – มาตรา 4)

หมวด 2 คณะกรรมการ (มาตรา 5- มาตรา 15)

หมวด 3 การบริหารจัดการ (มาตรา 16- มาตรา 17)

หมวด 4 มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ (มาตรา 18 - มาตรา 19)

หมวด 5 การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ (มาตรา 20 - 22)

ตารางที่ 5.4 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. พร้อมหลักการและเหตุผล

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
หมวด 1 บททั่วไป		
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	เพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ที่มีความชัดเจนและมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา	เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายจะมีผลใช้บังคับ
3	ในพระราชบัญญัตินี้ “เกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน และกิจกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดที่ไม่มีการใช้สารเคมีตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการแปรรูปผลผลิต ทั้งนี้ไม่รวมถึงการปลุกสัตว์ และการประมง “การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การมีมาตรการ และ สิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้เกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์	เป็นการให้คำนิยามความหมายเฉพาะสำหรับกฎหมายฉบับนี้ เพื่อกำหนดขอบเขตของกฎหมายให้มีความชัดเจน และสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>“สารเคมี” หมายความว่า กลุ่มวัตถุอันตรายที่ใช้ทางการเกษตร แบ่งออกเป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ควบคุมการเจริญเติบโตของพืช</p> <p>“มาตรฐาน” หมายความว่า มาตรฐานในการรับรองเกษตรอินทรีย์</p> <p>“การแปรรูป” หมายความว่า การแปรสภาพผลิตผลทางการเกษตรตามรูปแบบหรือกระบวนการเพื่อการเก็บรักษา</p> <p>“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพหลักจากการทำนา ทำไร่ ทำสวนและกสิกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ไม่รวมถึงการปลูสดั้ว และการประมง</p> <p>“ผู้ได้รับการส่งเสริม” หมายความว่า เกษตรกรที่ได้ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์</p> <p>“ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การจัดพื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพ โดยรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของการทำการเกษตรอินทรีย์ในบริบทของชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	
4	<p>ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>	<p>กฎหมายที่มีการตราขึ้นใหม่และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ต้องดำเนินการหรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตาม</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
		วัตถุประสงค์ในการตรา กฎหมายจึงจำเป็นต้อง กำหนดให้มีผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติ มีอำนาจ ดำเนินการหรือปฏิบัติตาม กฎหมาย เพื่อให้แต่ละกระทรวง สามารถออกกฎ ระเบียบ หรือ ประกาศได้ในส่วนที่เป็น อำนาจของตน
หมวด 2 คณะกรรมการ		
5	ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็น ประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงการ ต่างประเทศ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้อำนวยการองค์การตลาด เพื่อการเกษตร ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้าน การเกษตรจำนวน 2 คน เป็นกรรมการ และ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและ เลขานุการ	เพื่อให้มีคณะกรรมการที่ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ แห่งชาติ ทำหน้าที่ในการ กำหนดนโยบายและแผนการ จัดการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
6	<p>ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำหนดนโยบาย แผนการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ และสิทธิประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์</p> <p>(2) กำหนดมาตรฐานกลางผลผลิตเกษตรอินทรีย์</p> <p>(3) กำหนดแนวทางส่งเสริมเกษตรอินทรีย์</p> <p>(4) จัดตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศ และต่างประเทศ</p> <p>(5) แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด</p> <p>(6) มอบหมายให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ จังหวัดจัดตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์จังหวัด และตลาด เกษตรอินทรีย์อำเภอ</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตแห่ง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ แห่งชาติให้มีความชัดเจนใน การกำหนดนโยบายและ แผนการบริหารจัดการ ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรมีตลาด รองรับผลผลิตอินทรีย์ทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ</p>
7	<p>ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการเกษตร อินทรีย์แห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนใน เรื่องระยะเวลาการดำรง ตำแหน่งของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ</p>
8	<p>นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 7 ให้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <p>(1) ตาย</p> <p>(2) ลาออก</p> <p>(3) เป็นบุคคลล้มละลาย</p> <p>(4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(5) ได้รับความยินยอมจากคู่สมรสโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรี แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้นั้นอยู่ใน ตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน</p>	<p>เพื่อความชัดเจนในการพ้น จากตำแหน่งของกรรมการ ก่อนครบกำหนดวาระ และเป็น การกำหนดคุณสมบัติทั่วไป</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
9	<p>ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ทรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ปฎิรูปที่ดินจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาเกษตรจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในพื้นที่ ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตร จำนวน 3 คนเป็นกรรมการ และ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคแรกมีวาระการดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งให้นำความตามมาตรา 7 และมาตรา 8 มาใช้โดยอนุโลม</p>	<p>เพื่อให้มีคณะกรรมการที่ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด ทำหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายและแผนการจัดการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ตามที่คณะกรรมการที่ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนดไว้</p> <p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p>
10	<p>ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดำเนินการตามนโยบายและแผนที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด (2) กำหนดมาตรการส่งเสริมคุณภาพผลผลิตเกษตรอินทรีย์ (3) ควบคุมมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์ (4) จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ในจังหวัด (5) จัดตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ 	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด ให้มีความชัดเจนในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(6) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ</p> <p>(7) ดำเนินการในมาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์</p> <p>(8) เพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์</p> <p>(9) รับเรื่องร้องเรียน และระงับข้อพิพาท</p> <p>(10) แต่งตั้ง อนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และคณะทำงาน</p> <p>(11) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ</p>	
11	<p>ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน พัฒนาที่ดินอำเภอ สาธารณสุข อำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการเกษตร ไม่เกิน 2 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการ และเกษตรอำเภอ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ</p> <p>ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคแรกมีวาระการดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งให้นำความตามมาตรา 7 และมาตรา 8 มาใช้โดยอนุโลม</p>	<p>เพื่อให้มีคณะอนุกรรมการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด</p>
12	<p>ให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด</p> <p>(2) ส่งเสริม อบรม สัมมนาให้ความรู้ด้านมาตรฐานระบบการผลิตและการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร</p> <p>(3) พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับการส่งเสริม</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการให้มีความชัดเจนในการดำเนินงานตามที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(4) แก้ไขปัญหา และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอินทรีย์</p> <p>(5) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่</p> <p>(6) ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์</p> <p>(7) รับเรื่องร้องเรียน และไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเบื้องต้น</p> <p>(8) รายงานผลการปฏิบัติการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัดปีละครั้ง</p> <p>(9) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด</p>	
13	<p>ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดแต่งตั้ง คณะทำงาน ประกอบด้วย กำนัน เป็นหัวหน้า คณะทำงาน ตัวแทนเกษตรกรทั่วไป ตัวแทนเกษตรกร อินทรีย์ เกษตรตำบล เป็นคณะทำงาน และผู้ใหญ่บ้าน เป็นคณะทำงานและเลขานุการ</p>	<p>เพื่อให้มีคณะทำงานส่งเสริม เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ชุมชน เกษตรกรรวมดำเนินงานตามที่ ได้ ร ับ ม อ บ ห ม า ย จ า ก คณะอนุกรรมการส่งเสริม เกษตรอินทรีย์</p>
14	<p>ให้คณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ปฏิบัติการสร้างความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และ แสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ใน พื้นที่</p> <p>(2) เฝ้าระวัง ติดตาม และรายงานสถานการณ์การใช้ สารเคมี</p> <p>(3) รายงานผลการปฏิบัติการต่อคณะอนุกรรมการส่งเสริม เกษตรอินทรีย์</p> <p>(4) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด และ คณะอนุกรรมการ</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตแห่ง อำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้มี ความชัดเจนในการ ดำเนินงานตามที่ได้รับ มอบหมาย</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
15	<p>การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ แห่งชาติหรือคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ จังหวัดหรือคณะกรรมการ หรือคณะทำงานต้องมี กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานไม่ มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือก จากกรรมการที่มาประชุมให้ทำหน้าที่ประธานในการ ประชุมคราวนั้น</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้า เสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพื่อชี้ขาด</p>	<p>เพื่อให้จำนวนผู้เข้าร่วม ประชุมมีความเหมาะสมกับ การประชุมและการหาข้อยุติ ในการประชุมในแต่ละครั้งที่ มีการประชุมร่วมกัน</p>
<p>หมวด 3 การบริหารจัดการ</p>		
16	<p>เกษตรกรที่จะเข้ารับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย</p> <p>(2) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(3) มีที่ดินซึ่งครอบครองเพื่อการเกษตร โดยชอบด้วย กฎหมาย รวมถึงการเช่าหรือการเช่าช่วงโดยได้รับความ ยินยอมจากผู้ให้เช่า</p> <p>(4) ทำการเกษตรมาแล้วไม่ต่ำกว่า 12 เดือนนับถึงวัน ขอรับการส่งเสริม</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการ กำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิเข้า รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์</p>
17	<p>ที่ดินที่เกษตรกรจะนำมาขอรับการส่งเสริมมีลักษณะ ดังนี้</p> <p>(1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ ที่ดิน ที่ภาครัฐจัดหาให้เกษตรกรตามพระราชบัญญัติปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนถึง ลักษณะที่ดินที่ผู้ผลิตจะนำมา ขอรับการส่งเสริมและสิทธิ ประโยชน์</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(2) ต้องทำขอบเขตกั้นแปลงเกษตรอินทรีย์ให้แยกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจนขนาดอย่างน้อย 1x1 เมตร ถ้าแปลงข้างเคียงมีความเสี่ยงการปนเปื้อนสารเคมี การเกษตร เกษตรกรต้องจัดทำแนวกันชนป้องกันการปนเปื้อนซึ่งพืชตามแนวกันชนไม่ถือว่าเป็นอินทรีย์</p> <p>(3) ผ่านระยะปรับเปลี่ยนไม่น้อยกว่า 12 เดือนนับจากการใช้สารเคมีครั้งสุดท้าย</p>	
หมวด 4 มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์		
18	<p>เพื่อประโยชน์ในรับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 21 เกษตรกรจะต้องได้รับการพิจารณาและตรวจสอบในเรื่องคุณสมบัติตามมาตรา 18 และมาตรา 19 จากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์</p>	
19	<p>เกษตรกรที่จัดทำเกษตรอินทรีย์จะได้รับการส่งเสริมดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ได้รับการตรวจรับรองแปลงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดจัดให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ</p> <p>(2) เข้าเป็นสมาชิก เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ที่จัดตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด</p> <p>(3) ได้รับการอบรมเพิ่มศักยภาพการทำเกษตรอินทรีย์ และรับประกาศนียบัตรรับรองการผ่านการอบรม</p> <p>(4) ได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเงินได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนดไว้</p>	<p>เพื่อให้เกษตรกรมีตลาดรองรับผลผลิตอินทรีย์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(5) ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเมล็ดพันธุ์พืชอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ และวัสดุอินทรีย์ที่จำเป็นต่อปัจจัยการผลิตและแปรรูปผลผลิตอินทรีย์</p> <p>(6) ได้รับการยกเว้นอากรขาออก สำหรับผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือแปรรูป</p> <p>การได้รับสิทธิประโยชน์ตาม (5) และ (6) มิให้นำกฎหมายว่าด้วยพิกัดศุลกากรมาใช้บังคับแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามมาตรา นี้ เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นนี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยพิกัดศุลกากรมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง</p>	
<p>หมวด 5 การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์</p>		
20	<p>ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนใช้สารเคมีในระหว่างกระบวนการผลิตจนถึงกระบวนการแปรรูปหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดกำหนด ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดมีอำนาจสั่งเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ได้ให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมทั้งหมดหรือบางส่วนโดยจะกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>ถ้าคณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดพิจารณาเห็นว่า การที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นมิได้เป็นการกระทำโดยจงใจ ให้มีหนังสือเตือนให้แก่ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วยังมิได้มีการแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดดำเนินการตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>เพื่อให้มีมาตรการในการควบคุมการทำการเกษตรอินทรีย์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายและที่คณะกรรมการกำหนด โดยยกเลิกการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ของผู้ฝ่าฝืน</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริม การเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
21	<p>กรณีที่เกิดคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ให้ถือว่าผู้รับการส่งเสริมหมดสิทธิได้รับลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับรอบระยะเวลาภาษีที่ถูกเพิกถอนสิทธิประโยชน์ และให้นำประมวลรัษฎากรมาใช้</p>	<p>เพื่อเป็นมาตรการลงโทษผู้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ถูกถอนโดยใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์</p>
22	<p>กรณีที่เกิดคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับภาษีอากรสำหรับของที่นำเข้าหรือส่งออกทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ได้รับการส่งเสริมไม่เคยได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรมาแต่ต้นและให้ผู้ได้รับการส่งเสริมเสียภาษีอากรโดยถือสภาพของราคา และอัตราภาษีอากรในวันนำเข้าหรือส่งออกเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษีอากร</p> <p>กรณีที่ได้รับการลดหย่อนภาษีอากรให้เสียภาษีอากรเพิ่มจากที่ได้เสียไว้แล้ว ให้เต็มจำนวนที่ต้องเสียเมื่อคำนวณตามเกณฑ์ภาษีอากร</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับภาษีอากรในการนำเข้าหรือส่งออกบางส่วน ให้ถือว่าผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรมาตั้งแต่ต้นเพียงเท่าที่ยังคงได้รับอยู่ และเสียภาษีอากรตามส่วนที่ได้ถูกเพิกถอนจนครบจำนวน โดยถือราคาของและอัตราภาษีอากรที่เป็นอยู่ในวันนำเข้าหรือส่งออกเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษีอากร</p> <p>ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องแจ้งขอชำระภาษีอากร หรือภาษีอากรเพิ่มต่อกรมศุลกากรหรือด่านศุลกากรที่ได้นำเข้าหรือส่งออกตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด</p>	<p>เพื่อเป็นมาตรการลงโทษผู้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ถูกเพิกถอนโดยใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์</p>

4. การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เมื่อการวิจัยได้คำตอบจากผลของการวิเคราะห์และนำคำตอบที่ได้มาจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แล้ว ดังนั้นเพื่อที่จะทำให้กฎหมายที่ร่างมานั้นมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้ การวิจัยจึงได้จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) ในวันจันทร์ ที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ณ ห้องเธียเตอร์ ชั้น 3 อาคาร 40 ปีศรีปทุม กรุงเทพมหานคร ประชากรที่เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ เกษตรกร นักกฎหมาย และผู้บริโภค ที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรอินทรีย์ จำนวน 30 คน (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกรายชื่อผู้เข้าร่วม Hearing) เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 โดยให้ผู้เข้าร่วมทำ Hearing ได้วิพากษ์ (Comment) และให้ข้อเสนอแนะเพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้คำตอบที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อเสนอเป็น พระราชบัญญัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. (ดูภาพประกอบที่ 5.3)

ภาพประกอบที่ 5.3 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

กระบวนการจัดทำ Hearing คือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตาม Power point โดยมีสาระสำคัญ คือ ความเป็นมาของปัญหาที่นำไปสู่การทำวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วัตถุประสงค์การทำ Hearing วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาที่วิจัยประกอบด้วย กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสิ่งแวดล้อมเริ่มมาจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ณ กรุง ริโอ เดอ จาเนโร ได้กำหนดแผนพัฒนาที่ 21 (Agenda 21) เป็นกรอบรูปแบบการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อมซึ่งการเกษตรอินทรีย์เป็นวิธีการหนึ่งในนั้น และกฎหมายที่ออกตามมา คือ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity 1992) อนุสัญญาว่าด้วยต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UN Convention to combat Desertification / UNCCD 1994) และมาตรฐานอาหารสากล (Codex Alimentarius Guidelines) ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nation / FAO) ประกอบกับกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์อาหารอินทรีย์ (Organic Food Production Act, 2005) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ระเบียบข้อบังคับเกษตรอินทรีย์แห่งสหภาพยุโรป (Eu Organic regulation, 2007) พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (Agriculture Production Act, 2006) ของประเทศแคนาดา และกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2562

ข้อค้นพบผลการวิจัยที่นำเสนอเป็น โครงร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์เพื่อนำไปจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยมีโครงสร้างของกฎหมายประกอบด้วย

หมวดบททั่วไป (มาตรา 1 – มาตรา 4) เป็นการระบุความชัดเจนของชื่อกฎหมาย วันที่บังคับใช้ ผู้รักษาการ และนิยามความหมายที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตของเนื้อหาฉบับนี้ที่จะใช้บังคับ

หมวด 1 คณะกรรมการ (มาตรา 5- มาตรา 15) เป็นชื่อกฎหมายที่กำหนดองค์กรผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ซึ่งประกอบไปด้วยคณะกรรมการระดับชาติ คณะกรรมการระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งแต่ละคณะประกอบด้วยองค์กร

ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคเกษตรกรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแบบบูรณาการร่วมกัน ตลอดจนมีการกำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละชุดไว้อย่างชัดเจน

หมวด 2 การบริหารจัดการ(มาตรา 16- มาตรา 17) เป็นกฎหมายที่การกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้ารับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ และลักษณะของที่ดินที่เกษตรกรจะนำมาขอรับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม

หมวด 3 มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ (มาตรา 18 - มาตรา 19) เป็นการนำมาตรการเชิงส่งเสริมที่มาใช้ในช่วยให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ เสริมศักยภาพองค์ความรู้ในการทำการเกษตรอินทรีย์ ทั้งในด้านการสร้างเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ในแต่ละพื้นที่ และ ในส่วนของการสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์มีสิทธิประโยชน์ในด้านภาษีอากรตามมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ได้ทำการเกษตรอย่างยั่งยืน

หมวด 4 การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ (มาตรา 20 - มาตรา 22) เป็นการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน โดยใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์ในการคิดภาษีย้อนหลังตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการควบคุมผู้รับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำการเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืนแท้จริง

ประเด็นที่กล่าวมานั้นนำไปสู่การวิพากษ์ของผู้เข้าร่วมสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็นในการรับฟังความคิดเห็น ที่มีทั้งหน่วยงานภาครัฐ เกษตรกร ผู้บริโภค ภาคประชาชน นักวิชาการด้านเกษตร และนักกฎหมาย ได้ข้อวิพากษ์กับข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนี้

1) ผู้เข้าร่วม Hearing ยอมรับว่าปัญหาการใช้สารเคมีในภาคเกษตรยังคงเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรอินทรีย์โดยไม่ใช้สารเคมีแต่ปัญหาการส่งเสริมในระดับนโยบายยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่ยั่งยืน คือ มีองค์กรหลายองค์กรดำเนินงานทำให้เกิดการซ้ำซ้อน และขาดการบูรณาการกัน เกษตรกรได้รับการส่งเสริมไม่ทั่วถึงส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงใช้สารเคมีอยู่เช่นเดิมซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่ใช้ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ จึงสมควรที่จะมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์เป็นการเฉพาะเพื่อนำมาบังคับใช้

2) เห็นด้วยในการนำเสนอกฎหมายเพื่อจัดทำพระราชบัญญัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และข้อเสนอแนะ คือ มีประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และการแก้ไขตามตารางที่ 5.6 ดังนี้

- ควรมีการปรับแก้หมวดทั่วไป ในนิยามความหมายของคำว่า “เกษตรกร” ให้เพิ่มคำว่าผู้ทำการเพาะปลูกแทนผู้ประกอบการอาชีพหลัก และคำว่า “สารเคมี” ให้เพิ่มหมายความรวมถึงส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชด้วย

- ควรมีการปรับแก้กรรมการในชุดคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติปรับเปลี่ยนปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เป็นปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และเพิ่มเกษตรจังหวัดเป็นคณะกรรมการในส่วนคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มคณะกรรมการจากสถาบันการศึกษาด้วยเพื่อสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ในการจัดอบรมของคณะกรรมการ

- แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดในการพิจารณาและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ประสงค์ขอรับการส่งเสริมและรับสิทธิประโยชน์ เพราะคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์จึงต้องมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติด้วย

- ให้มีการแก้ไขคุณสมบัติเกษตรกรที่จะเข้ารับการส่งเสริมโดยใช้คำว่า “เจ้าของที่ดิน” แทนคำว่า “มีที่ดิน” และเพิ่มนิติบุคคลในคุณสมบัติด้วย เพราะหากไม่ได้ระบุไว้จะเป็นการเน้นที่บุคคลธรรมดา ส่วนของที่ดินให้แก้ไขจากที่ดินที่ภาครัฐจัดหาให้ตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเปลี่ยนเป็นที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ซึ่งมีความหมายที่ครอบคลุมในทุกประเภทไม่ได้เฉพาะเพียงแต่ที่ดิน ส.ป.ก.

- ให้มีการเพิ่มเติมในส่วนของมาตรการส่งเสริมระหว่างระยะเวลาพักดิน ส่งเสริมด้านปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชชีวภาพซึ่งมีราคาสูง รวมถึงส่งเสริมผู้ประกอบการที่ใช้ผลผลิตอินทรีย์

- ให้เพิ่มการเพิกถอนสิทธิในกรณีขาดคุณสมบัติ หรือไม่เป็นไปตามคุณสมบัติ และเพิ่มกระบวนการอุทธรณ์ รวมถึงการเพิ่มโทษเข้ามาถ้าหากผิดเงื่อนไข

ข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ การวิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายต้นแบบที่ได้จัดทำขึ้นมาแล้ว ดังตารางผลจากการรับฟังความเห็นร่างกฎหมายที่นำไปปรับปรุงแก้ไข (คูตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.5 ผลจากการรับฟังความเห็นร่างกฎหมายที่นำไปปรับปรุงแก้ไข

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
<p>(1) ในนิยามความหมายของคำว่า “เกษตรกร” ให้เพิ่มคำว่าผู้ทำการเพาะปลูกแทนผู้ประกอบการอาชีพหลัก</p> <p>เหตุผล คือ ให้รวมไปถึงผู้ที่มีอาชีพหลักอย่างอื่นและทำการเกษตรควบคู่ไปด้วย หรือ ผู้มีอาชีพหลักเดิมไม่ใช่เกษตรกรแต่มาทำการเกษตรในภายหลัง</p> <p>คำว่า “สารเคมี” ให้เพิ่มความรวมถึงส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชด้วย</p> <p>เหตุผล คือ ปุ๋ยเคมีส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชใช้คำว่าควบคุมนั้นอาจไม่ครอบคลุม</p> <p>คำว่า “ผู้ได้รับการส่งเสริม” ไม่ได้นำมาใช้ในกฎหมายจึงเห็นว่าให้ตัดออก</p>	<p>มาตรา 3 “สารเคมี” หมายความว่า กลุ่มวัตถุอันตรายที่ใช้ทางการเกษตรแบ่งออกเป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช</p> <p>“เกษตรกร” หมายความว่า บุคคลที่ทำการเพาะปลูกได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวนและกสิกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ไม่รวมถึงการปลูสดัวและการประมง</p>	<p>เพื่อให้นิยามความหมายของคำว่า “สารเคมี” “เกษตรกร” ให้มีความหมายที่ชัดเจนครอบคลุมโดยใช้คำว่าบุคคล ซึ่งจะหมายถึงถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วย</p>
<p>(2) -ให้ปรับแก้กรรมการในชุดคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์แห่งชาติปรับเปลี่ยนปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เป็นปลัดกระทรวงการ</p>	<p>มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์แห่งชาติ” ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวง</p>	<p>เพื่อให้กรรมการที่ดำเนินการในคณะกรรมการแต่ละชุด มีความเหมาะสมตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
<p>อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม</p> <p>เหตุผลคือมีการเปลี่ยนแปลงชื่อกระทรวงต้องปรับให้ถูกต้องชัดเจน</p> <p>-เพิ่มเกษตรจังหวัดเป็นคณะกรรมการ เหตุผลคือเกษตรจังหวัดจะเป็นผู้ทำดำเนินการในระดับจังหวัดในภาพรวม</p> <p>-คณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มคณะกรรมการจากสถาบันการศึกษาด้วย</p> <p>เหตุผลคือ สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ในการจัดอบรมของคณะอนุกรรมการ</p>	<p>พาณิชย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้อำนวยการตลาดเพื่อการเกษตร ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตร จำนวน 2 คน เป็นกรรมการและปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการราชการจังหวัด มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และปลัดอำเภอซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ</p> <p>มาตรา 9 ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริม</p>	

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>เกษตรอินทรีย์จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ปฎิรูปที่ดินจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาเกษตรจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในพื้นที่ ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตร จำนวน 3 คนเป็นกรรมการ และ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>มาตรา 11 ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการส่งเสริม</p>	

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>เกษตรกรอินทรีย์ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน พัฒนาที่ดินอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในเขตพื้นที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการเกษตร ไม่เกิน 2 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการ และเกษตรกรอำเภอ เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ</p>	
<p>(3) เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดในการพิจารณา และตรวจสอบสิทธิ</p>	<p>มาตรา 10 ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดำเนินการตามนโยบายและแผนที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด (2) กำหนดมาตรการส่งเสริมคุณภาพผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์ (3) ควบคุมมาตรฐานผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์ (4) จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัด (5) จัดตั้งตลาดเกษตรกรอินทรีย์ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ 	

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>(6) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ</p> <p>(7) ดำเนินการในมาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์</p> <p>(8) พิจารณาและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับการส่งเสริม</p> <p>(9) เพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์</p> <p>(10) รับเรื่องร้องเรียน และระงับข้อพิพาท</p> <p>(11) แต่งตั้ง อนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และคณะทำงาน</p> <p>(12) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ</p> <p>มาตรา 20 เพื่อประโยชน์ในรับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 21 เกษตรกรจะต้องได้รับการพิจารณาและตรวจสอบในเรื่องคุณสมบัติตามมาตรา 18 และมาตรา 19 จากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด</p>	
<p>(4) การแก้ไขคุณสมบัติเกษตรกรที่จะเข้ารับการส่งเสริมโดยใช้คำว่า “เจ้าของที่ดิน” แทนคำว่ามีที่ดิน</p>	<p>มาตรา 16 เกษตรกรที่ประสงค์จะเข้ารับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย</p>	<p>เพื่อให้คุณสมบัติเกษตรกรมีความชัดเจนรวมถึงกรณีของเกษตรกรที่รวมกันเป็นนิติบุคคลด้วย</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
<p>เหตุผลคือ ใช้คำว่าที่ดินควรจะไปอยู่ในลักษณะของที่ดินในมาตราถัดไปมากกว่ามาอยู่ในคุณสมบัติของผู้เข้ารับการส่งเสริม</p> <p>-เพิ่มนิติบุคคลในคุณสมบัติด้วย เหตุผลคือ หากไม่ได้ระบุไว้จะเป็นการเน้นที่บุคคลธรรมดา</p> <p>- ที่ดินให้แก้ไขจาก “ที่ดินที่ภาครรัฐจัดหาให้ตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดิน” เปลี่ยนเป็น “ที่ดินที่ภาครรัฐจัดสรรให้”</p> <p>เหตุผลคือ มีความหมายที่ครอบคลุมในทุกประเภทไม่ได้ เฉพาะเพียงแคที่ดิน ส.ป.ก.</p>	<p>(2) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(3) ครอบครองที่ดินเพื่อการเกษตร โดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงการเช่าหรือการเช่าช่วงโดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่า</p> <p>(4) ทำการเกษตรมาแล้วไม่ต่ำกว่า 12 เดือนนับถึงวันขอรับการส่งเสริม</p> <p>กรณีเกษตรกรขอรับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต และจำหน่ายสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการเกษตรอินทรีย์เป็นหลักของกิจการ</p> <p>มาตรา 17 ที่ดินที่เกษตรกรจะนำมาขอรับการส่งเสริมมีลักษณะดังนี้</p> <p>(1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ ที่ดินที่ภาครรัฐจัดสรรให้เกษตรกร</p> <p>(2) ต้องทำขอบเขตกั้นแปลงเกษตรอินทรีย์ให้แยกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจนตามประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการของ</p>	

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดได้กำหนด	
<p>(5) ให้มีการเพิ่มเติมในส่วน ของมาตรการส่งเสริมระหว่าง ระยะเวลาพักดิน</p> <p>เหตุผลคือ เกษตรกรจะขาด รายได้ในช่วงที่พักดินซึ่งเป็น ระยะเวลานาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมด้านปุ๋ยและยา กำจัดศัตรูพืชชีวภาพ <p>เหตุผลคือ มีราคาที่สูงจะเป็น การเพิ่มต้นทุนให้เกษตรกร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมผู้ประกอบการที่ใช้ ผลผลิตอินทรีย์ <p>เหตุผลคือ จะเป็นการจูงใจให้ ผู้ประกอบการหันมาใช้สินค้า เกษตรอินทรีย์จะกลายเป็น ตลาดรองรับผลผลิต</p>	<p>มาตรา 17 ที่ดินที่เกษตรกรจะ นำมาขอรับการส่งเสริมมี ลักษณะดังนี้</p> <p>(1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิโดยชอบ ด้วยกฎหมาย หรือ ที่ดินที่ ภาครัฐจัดสรรให้เกษตรกร</p> <p>(2) ต้องทำขอบเขตกั้นแปลง เกษตรอินทรีย์ให้แยกจากแปลง เคมีอย่างชัดเจนตามประกาศ หลักเกณฑ์และวิธีการของ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตร อินทรีย์จังหวัดได้กำหนด</p> <p>(3) ผ่านระยะปรับเปลี่ยน โดยมี หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ตามที่คณะกรรมการส่งเสริม เกษตรอินทรีย์จังหวัดกำหนด ไว้</p> <p>มาตรา 20 บุคคลซึ่งให้การ สนับสนุนกิจการของเกษตรกร ที่รับการส่งเสริม อาจได้รับ สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร ตามที่กำหนดไว้ในประมวล รัษฎากร</p> <p>การสนับสนุนกิจการซึ่งอาจ ได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งต้อง เป็นการให้เงินทุน การให้เมล็ด พันธุ์ การให้ยากำจัดศัตรูพืช</p>	<p>ระยะเวลาปรับเปลี่ยนขึ้นอยู่กับ กับบริบทของแต่ละพื้นที่จึง ให้คณะกรรมการส่งเสริม เกษตรอินทรีย์จังหวัด กำหนด สอดคล้องกับอำนาจ หน้าที่ในมาตรา 10 รวมถึง กำหนดมาตรการ วิธีการ ส่งเสริม ใน ระ ห ว่ าง ปรับเปลี่ยนตามความ เหมาะสม</p> <p>เพิ่มมาตรา 20 เพื่อเป็นการ ส่งเสริม โดยจูงใจให้ ผู้ประกอบการที่มีความ เกี่ยวข้องกับการทำ การเกษตรอินทรีย์เข้ามา สนับสนุนเกษตรกรที่ได้รับ การส่งเสริม โดยใช้ มาตรการทางด้านภาษี</p>

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>ชีวภาพ การถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือองค์ความรู้ให้ เกษตรกรที่รับการส่งเสริมใน ด้านการผลิต การตลาด และการ บริหารจัดการ</p> <p>บุคคลใด จะได้รับ สิทธิ ประโยชน์ตามวรรคหนึ่งใน ลักษณะใดให้เป็นไปตามเกณฑ์ วิธี การ และ เงื่อนไข ที่ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตร อินทรีย์แห่งชาติกำหนด</p>	
(6) เพิ่มการเพิกถอนสิทธิใน กรณีขาดคุณสมบัติ หรือไม่ เป็นไปตามคุณสมบัติ	<p>มาตรา 21 ในกรณีที่ผู้ได้รับการ ส่งเสริมฝ่าฝืนใช้สารเคมีใน ระหว่างกระบวนการผลิตจนถึง กระบวนการแปรรูป หรือ กรณี ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 16 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ คณะกรรมการส่งเสริมเกษตร อินทรีย์จังหวัดกำหนด ให้ คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดมีอำนาจสั่งเพิกถอนการ ส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ ได้ให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริม ทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะ กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย หรือไม่ได้</p> <p>ถ้าคณะกรรมการเกษตร อินทรีย์จังหวัดพิจารณาเห็นว่า การที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืน</p>	เพิ่มกรณีที่จะถูกเพิกถอน เมื่อขาดคุณสมบัติในการรับ การ ส่ง เสริม และ สิทธิ ประโยชน์

ข้อวิพากษ์	การแก้ไข	เหตุผลที่แก้ไข
	<p>หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น มิได้เป็นการกระทำโดยจงใจ ให้มีหนังสือเตือนให้แก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายใน ระยะเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วยัง มิได้มีการแก้ไขหรือปฏิบัติให้ ถูกต้องโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดดำเนินการตามวรรค หนึ่ง</p>	

สรุปข้อวิพากษ์การรับฟังความคิดเห็นที่ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายต้นแบบว่า ด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

1) นิยามความหมายของคำว่า “สารเคมี” และ “เกษตรกร”

แก้ไขนิยามความหมายใน มาตรา 3 เป็น “สารเคมี” หมายความว่า กลุ่มวัตถุอันตรายที่ใช้ทางการเกษตรแบ่งออกเป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช

“เกษตรกร” หมายความว่า บุคคลที่ทำการเพาะปลูกได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวนและ กสิกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ไม่รวมถึง การปลูกล้วย และการประมง

2) ปรับแก้กรรมการในชุดคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ชุด คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด และคณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

ปรับแก้ความใน มาตรา 5 เป็นให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็น ประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อการเกษตร ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการ

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตรจำนวน 2 คน เป็นกรรมการ และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการราชการจังหวัดมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และปลัดอำเภอซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 9 ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ทักษะการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในพื้นที่ ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตร จำนวน 3 คนเป็นกรรมการ และเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 11 ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน พัฒนาที่ดินอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ ตัวแทนจากสถาบันการศึกษา ด้านเกษตรในเขตพื้นที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางการเกษตร ไม่เกิน 2 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ และเกษตรอำเภอ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

3) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดในการพิจารณาและตรวจสอบสิทธิ

แก้ไข**มาตรา 10** เป็น “ให้คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามนโยบายและแผนที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด

(2) กำหนดมาตรการส่งเสริมคุณภาพผลผลิตเกษตรอินทรีย์

(3) ควบคุมมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์

(4) จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ในจังหวัด

(5) จัดตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

(6) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

(7) ดำเนินการในมาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์

(8) พิจารณาและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับการส่งเสริม

(9) เพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์

(10) รับเรื่องร้องเรียน และระงับข้อพิพาท

(11) แต่งตั้ง อนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และคณะทำงาน

(12) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ”

แก้ไข มาตรา 20 เป็น “เพื่อประโยชน์ในรับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 21 เกษตรกรจะต้องได้รับการพิจารณาและตรวจสอบในเรื่องคุณสมบัติตามมาตรา 18 และมาตรา 19 จากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด”

4) การแก้ไขคุณสมบัติเกษตรกรที่จะขอรับการส่งเสริมโดยใช้คำว่า “เจ้าของที่ดิน” แทนคำว่ามีที่ดิน และเพิ่มเกษตรกรที่รวมกันจัดตั้งเป็นนิติบุคคล ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามาตรา 16 ได้กล่าวถึงเกษตรกรอยู่แล้วจึงตัดคำว่ามีที่ดินออกและไม่ใช้คำว่า “เจ้าของที่ดิน” แต่ปรับเป็นครอบครองที่ดิน และมาตรา 17 ที่ดินให้แก้ไขจาก “ที่ดินที่ภาครัฐจัดหาให้ตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดิน” เปลี่ยนเป็น “ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้” เพื่อมีความหมายที่ครอบคลุมในทุกประเภทไม่ได้เฉพาะเพียงแต่ที่ดิน ส.ป.ก.

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 16 เป็น “เกษตรกรที่ประสงค์จะขอรับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(3) ครอบครองที่ดินเพื่อการเกษตรโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงการเช่าหรือการเช่าช่วง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่า

(4) ทำการเกษตรมาแล้วไม่ต่ำกว่า 12 เดือนนับถึงวันขอรับการส่งเสริม

กรณีเกษตรกรขอรับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต และจำหน่ายสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการเกษตรอินทรีย์เป็นหลักของกิจการ

แก้ไข มาตรา 17 เป็น “ที่ดินที่เกษตรกรจะนำมาขอรับการส่งเสริมมีลักษณะดังนี้

(1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้เกษตรกร

(2) ต้องทำขอบเขตกั้นแปลงเกษตรอินทรีย์ให้แยกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจนตามประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดได้กำหนด.....

(5) ให้มีการเพิ่มเติมในส่วนของมาตรการส่งเสริมระหว่างระยะเวลาพักดิน และเพิ่มมาตรการส่งเสริมด้านปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชชีวภาพ รวมถึงส่งเสริมผู้ประกอบการที่ใช้ผลผลิตอินทรีย์

แก้ไข มาตรา 17 เป็น “ที่ดินที่เกษตรกรจะนำมาขอรับการส่งเสริมมีลักษณะดังนี้

(1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้เกษตรกร

(2) ต้องทำขอบเขตกั้นแปลงเกษตรอินทรีย์ให้แยกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจนตามประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดได้กำหนด

(3) ผ่านระยะปรับเปลี่ยน โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดกำหนดไว้

เพิ่มเติม มาตรา 20 “บุคคลซึ่งให้การสนับสนุนกิจการของเกษตรกรที่รับการส่งเสริม อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร

การสนับสนุนกิจการซึ่งอาจได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นการให้เงินทุน การให้เมล็ดพันธุ์ การให้ยากำจัดศัตรูพืชอินทรีย์หรือปุ๋ยอินทรีย์ การถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือองค์ความรู้ให้เกษตรกรที่รับการส่งเสริมในด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ

บุคคลใดจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่งในลักษณะใดให้เป็นไปตามเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด”

(6) เพิ่มการเพิกถอนสิทธิในกรณีขาดคุณสมบัติ หรือไม่ปฏิบัติตามคุณสมบัติ

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 21 เป็น “ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนใช้สารเคมีในระหว่างกระบวนการผลิตจนถึงกระบวนการแปรรูป หรือ กรณีขาดคุณสมบัติตามมาตรา 16 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดกำหนด ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดมีอำนาจสั่งเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ได้ให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมทั้งหมดหรือบางส่วนโดยจะกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

ถ้าคณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดพิจารณาเห็นว่า การที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นมิได้เป็นการกระทำโดยจงใจ ให้มีหนังสือเตือนให้แก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วยังมิได้มีการแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดดำเนินการตามวรรคหนึ่ง”

4) ข้อวิพากษ์กับข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้การวิจัยได้นำไปสู่การวิเคราะห์และพิจารณาปรับปรุงคำตอบของการวิจัย ซึ่งการวิจัยเห็นว่าควรจะเป็นข้อเสนอแนะของการวิจัย ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดเขตกันและระยะเวลาในการพักดินหลังจากมีการใช้สารเคมี

กำหนดเขตกันแปลงระหว่างแปลงที่ทำเกษตรอินทรีย์กับแปลงที่ใช้สารเคมีและระยะเวลาในการพักดินหลังจากมีการใช้สารเคมีต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่ประกอบกับมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดเป็นผู้กำหนดเนื่องจากทราบบริบทของพื้นที่ได้ดีกว่าส่วนกลาง

(2) การให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี

เมื่อมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีให้สอดคล้องกับประเภทของการเสียภาษี เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

(3) การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์

การกำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์และวิธีการในการเพิกถอนอื่น ๆ เพิ่มเติมจากการใช้สารเคมี หรือขาดคุณสมบัติ ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ในแต่ละจังหวัดโดยคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดเป็นผู้กำหนด

เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นเมื่อได้นำเอาผลการ Hearing มาปรับปรุงแก้ไขทำให้ได้ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

5. ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

เหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ซึ่งองค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมกระจัดกระจายตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เป็นต้น ส่งผลให้กฎหมายที่มีอยู่ขาดสภาพการบังคับใช้ที่ชัดเจนและเหมาะสมในเรื่องของการส่งเสริม ได้แก่ ลักษณะของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม ประเภทที่ดินที่ได้รับการส่งเสริม ผู้มีสิทธิได้สิทธิประโยชน์ อีกทั้ง ในส่วนของกฎหมายที่ให้อำนาจองค์กรทำหน้าที่บริหารจัดการก็ยังมีลักษณะเป็นการซ้ำซ้อนขาดการบูรณาการร่วมกัน การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จะทำให้มีกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมบังคับใช้ ทั้งด้านการบริหารจัดการ มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ ซึ่งความชัดเจนของกฎหมายจะทำให้การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์เกิดความยั่งยืนช่วยแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร และทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรอินทรีย์มากขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติ
การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ .. พ.ศ.
เป็นปีที่ .. ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรประกาศใช้ กฎหมายว่าด้วยการจัดการที่สาธารณสุขประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“เกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวนและกิจกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดที่ไม่มีการใช้สารเคมีตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการแปรรูปผลผลิต ทั้งนี้ไม่รวมถึงการปลูสดั้วและการประมง

“การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การมีมาตรการ และ สิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้เกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์

“สารเคมี” หมายความว่า กลุ่มวัตถุอันตรายที่ใช้ทางการเกษตรแบ่งออกเป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช

“มาตรฐาน” หมายความว่า มาตรฐานในการรับรองเกษตรอินทรีย์

“การแปรรูป” หมายความว่า การแปรสภาพผลิตผลทางการเกษตรตามรูปแบบหรือกระบวนการเพื่อการเก็บรักษา

“เกษตรกร” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล และนิติบุคคลที่ทำการเพาะปลูกได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวนและกิจกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ไม่รวมถึงการปลูสดั้วและการประมง

“ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การจัดพื้นที่การเรียนรู้ทางกายภาพ โดยรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของการทำการเกษตรอินทรีย์ในบริบทของชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

“เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์” หมายความว่า การรวมกันของศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์ เมล็ดพันธุ์อินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ และพืชบำรุงดิน

“ตลาดเกษตรอินทรีย์ต่างประเทศ” หมายความว่า แหล่งแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดสารเคมีตามมาตรฐานต่างประเทศของคู่ค้าภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศ

“ตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ” หมายความว่า แหล่งแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดสารเคมีตามมาตรฐานภายในประเทศ

“สิทธิประโยชน์” หมายความว่า ประโยชน์ตอบแทนเพื่อเป็นการจูงใจและส่งเสริมเกษตรกรในการทำการเกษตรอินทรีย์

“คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ” หมายความว่า คณะกรรมการที่ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ในระดับประเทศตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการที่ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ในระดับจังหวัดตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการ

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อการเกษตร ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตรจำนวน 3 คน เป็นกรรมการ และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 6 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย แผนการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
- (2) กำหนดมาตรฐานกลางผลผลิตเกษตรอินทรีย์
- (3) กำหนดแนวทางส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และสิทธิประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์
- (4) จัดหาตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศ และต่างประเทศ
- (5) แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด
- (6) มอบหมายให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดจัดตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์จังหวัด และตลาดเกษตรอินทรีย์อำเภอ

มาตรา 7 ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 7 ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา 9 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติแต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน เกษตรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สาธารณสุข

จังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในพื้นที่ ผู้แทนหน่วยงานกรมการข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้แทนหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการเกษตร จำนวน 3 คนเป็นกรรมการ และเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคแรกมีวาระการดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งให้นำความตามมาตรา 7 และมาตรา 8 มาใช้โดยอนุโลม

มาตรา 10 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามนโยบายและแผนที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด

(2) กำหนดมาตรการส่งเสริมคุณภาพผลผลิตเกษตรอินทรีย์

(3) ควบคุมมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์ให้นำพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 มาใช้โดยอนุโลม

(4) จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ และเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัด

(5) จัดตั้งตลาดเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

(6) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

(7) ดำเนินการในมาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์

(8) พิจารณาและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับการส่งเสริม

(9) เพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์

(10) รับเรื่องร้องเรียน และระงับข้อพิพาท

(11) แต่งตั้ง อนุกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ และคณะทำงาน

(12) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

มาตรา 11 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์” ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน พัฒนาที่ดินอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ ผู้นำท้องถิ่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรระดับอำเภอ ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาด้านเกษตรในเขตพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน

การเกษตร ไม่เกิน 3 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการ และเกษตรอำเภอ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคแรกมีวาระการดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งให้นำความตามมาตรา 7 และมาตรา 8 มาใช้โดยอนุโลม

มาตรา 12 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการตามแผนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัด
- (2) ส่งเสริม อบรม สัมมนาให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ระบบการผลิตและการประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร
- (3) พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับการส่งเสริมเบื้องต้น
- (4) แก้ไขปัญหา และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอินทรีย์
- (5) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่
- (6) ประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์
- (7) รับเรื่องร้องเรียน และไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเบื้องต้น
- (8) รายงานผลการปฏิบัติการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัดปีละครั้ง
- (9) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด

มาตรา 13 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดแต่งตั้ง “คณะทำงาน” ประกอบด้วย กำนัน เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ตัวแทนเกษตรกรทั่วไป ตัวแทนเกษตรกรอินทรีย์เกษตรตำบล เป็นคณะทำงาน และผู้ใหญ่บ้านเป็นคณะทำงานและเลขานุการ

มาตรา 14 ให้คณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติการสร้างความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่
- (2) เฝ้าระวัง ติดตาม และรายงานสถานการณ์การใช้สารเคมี
- (3) รายงานผลการปฏิบัติการต่อคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
- (4) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด และคณะอนุกรรมการ

มาตรา 15 การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติหรือคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดหรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานไม่มาประชุม

หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกจากกรรมการที่มาประชุมให้ทำหน้าที่ประธานในการประชุมคราวนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากจากผู้มาประชุม กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพื่อชี้ขาด

หมวด 2

การบริหารจัดการ

มาตรา 16 เกษตรกรที่ประสงค์จะเข้ารับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(3) ครอบครองที่ดินเพื่อการเกษตร โดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงการเช่าหรือการเช่าช่วง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่า

(4) ทำการเกษตรมาแล้วไม่ต่ำกว่า 12 เดือนนับถึงวันขอรับการส่งเสริม

กรณีเกษตรกรขอรับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต และจำหน่ายสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการเกษตรอินทรีย์เป็นหลักของกิจการ

มาตรา 17 ที่ดินที่เกษตรกรจะนำมาขอรับการส่งเสริมมีลักษณะดังนี้

(1) ที่ดินมีเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้เกษตรกร

(2) ต้องทำขอบเขตกั้นแปลงเกษตรอินทรีย์ให้แยกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจนตามประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดที่กำหนดไว้

(3) ผ่านระยะปรับเปลี่ยน โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดกำหนดไว้

หมวด 3

มาตรการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์

มาตรา 18 เพื่อประโยชน์ในรับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 21 เกษตรกรจะต้องได้รับการพิจารณาและตรวจสอบในเรื่องคุณสมบัติตามมาตรา 18 และมาตรา 19 จากคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์

มาตรา 19 เกษตรกรที่จัดทำเกษตรกรอินทรีย์จะได้รับการส่งเสริม ดังต่อไปนี้

(1) ได้รับการตรวจรับรองแปลงตามมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดจัดให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

(2) เข้าเป็นสมาชิก เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ ที่จัดตั้งโดยคณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์จังหวัด

(3) ได้รับการอบรมเพิ่มศักยภาพการทำเกษตรกรอินทรีย์และรับประกาศนียบัตรรับรองการผ่านการอบรม

(4) ได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเงินได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์แห่งชาติกำหนดไว้

(5) ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเมล็ดพันธุ์พืชอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ และวัสดุอินทรีย์ ที่จำเป็นต่อปัจจัยการผลิตและแปรรูปผลผลิตอินทรีย์

(6) ได้รับการยกเว้นอากรขาออก สำหรับผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่เกษตรกรที่รับการส่งเสริมผลิตหรือแปรรูป

การได้รับสิทธิประโยชน์ตาม (5) และ (6) มิให้นำกฎหมายว่าด้วยพิกัดศุลกากรมาใช้บังคับแก่เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามมาตรา 19 เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นนี้ให้นำกฎหมายว่าด้วยพิกัดศุลกากรมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง

มาตรา 20 บุคคลซึ่งให้การสนับสนุนกิจการของเกษตรกรที่รับการส่งเสริม อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร

การสนับสนุนกิจการซึ่งอาจได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นการให้เงินทุน เมล็ดพันธุ์ ยา กำจัดศัตรูพืชอินทรีย์หรือปุ๋ยอินทรีย์ การถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือองค์ความรู้ให้เกษตรกรที่รับการส่งเสริมในด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ

บุคคลใดจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่งในลักษณะใดให้เป็นไปตามเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด

หมวด 4

การเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์

มาตรา 21 ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนใช้สารเคมีในระหว่างกระบวนการผลิตจนถึงกระบวนการแปรรูป หรือ กรณีขาดคุณสมบัติตามมาตรา 16 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดกำหนด ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดมีอำนาจสั่งเพิกถอนการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ที่ได้ให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

ถ้าคณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดพิจารณาเห็นว่า การที่ผู้ได้รับการส่งเสริมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นมิได้เป็นการกระทำโดยจงใจ ให้มีหนังสือเตือนให้แก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วยังมิได้มีการแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการเกษตรอินทรีย์จังหวัดดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 22 กรณีที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ให้ถือว่าผู้รับการส่งเสริมหมดสิทธิได้รับลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับรอบระยะเวลาเสียภาษีที่ถูกเพิกถอนสิทธิประโยชน์ และให้นำประมวลรัษฎากรมาใช้

มาตรา 23 กรณีที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับภาษีอากรสำหรับของที่นำเข้าหรือส่งออกทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ได้รับการส่งเสริมไม่เคยได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรมาแต่ต้นและให้ผู้ได้รับการส่งเสริมเสียภาษีอากร โดยถือสภาพของราคา และอัตราภาษีอากรในวันนำเข้าหรือส่งออกเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษีอากร

กรณีที่ได้รับการลดหย่อนภาษีอากรให้เสียภาษีอากรเพิ่มจากที่ได้เสียไว้แล้วให้เต็มจำนวนที่ต้องเสียเมื่อคำนวณตามเกณฑ์ภาษีอากร

ในกรณีที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์จังหวัดสั่งเพิกถอนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับภาษีอากรในการนำเข้าหรือส่งออกบางส่วน ให้ถือว่าผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรมาตั้งแต่ต้นเพียงเท่าที่ยังคงได้รับอยู่ และเสียภาษีอากรตามส่วนที่ได้ถูกเพิกถอนจนครบจำนวน โดยถือราคาของและอัตราภาษีอากรที่เป็นอยู่ในวันนำเข้าหรือส่งออกเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษีอากร

ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องแจ้งขอชำระภาษีอากร หรือภาษีอากรเพิ่มต่อกรมศุลกากรหรือด่านศุลกากรที่ได้นำเข้ามาหรือส่งออกตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติกำหนด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

.....
หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้ คือ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์